

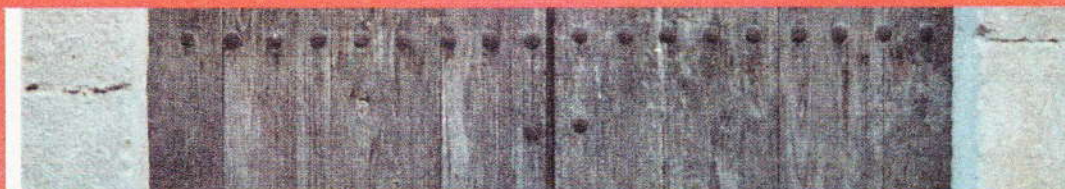
LO PEDRÓS

01

VILAPLANA

Octubre 2000

BUTLLETÍ TRIMESTRAL D'INFORMACIÓ

editorial

A

quests fulls que ara teniu a les mans són el fruit de les inquietuds i cabòries de molta gent del poble que ha volgut tirar endavant aquesta iniciativa.

LO PEDRÍS és un lloc de trobada, on la gent diu la seva. S'hi enceten xerrades d'ara i d'abans i tothom hi

pot participar.

Hem triat aquest nom perquè volem que sigui un lloc d'encontre planer i quotidià, que s'hi reflecteixin opinions i punts de vista diferents. Tots tenim la nostra manera de vestir, de parlar, de caminar... LO PEDRÍS és un espai obert, per això volem acollir molt més que informacions esportives, receptes de cuina o notícies puntuals.

Volem un diàleg obert i plural, i que se'n parli a casa. Volem sortir de nou a LO PEDRÍS per continuar reflexionant, xerrant i perquè tots hi puguem dir la nostra.

LO PEDRÍS

Adreça

Edita: Casal Vilaplanenc
NIF: G-43209154

Coordinació:
J.M. Garcia,
Dolors Joanpere,
Josep de les Heres,
Maria Huguet,
Carme Martí
Teresa Mateu,
Josep Mestre
Josep M. Musté,
Mei Salvat,
Teresa Serra

Correcció:
Antònia Farré

Maquetació i disseny:
Maria Casanova

Portada:
Jordi Mariné

Impressió:
Arts Gràfiques l'Estel - Reus

DL T-1553-2000

Tirada: 350 exemplars
Preu: 250 ptes.

Lo Pedrís és una publicació local que pretén dur la informació a tots els vilatans. Lo Pedrís no assumeix ni s'identifica, necessàriament amb les opinions que els col·laboradors manifesten en llurs articles i opinions

sumari

- editorial, 2
- presentació, 3
- salutació, 3
- records, 4
- 20 anys de teatre, 6
- unió de pagesos a l'any 2000, 7
- el racó de la llar, 8
- terrasud escriu, 9
- activitats, 10
- l'avenc, 15
- l'opinió, 16
- fototeca, 17
- marxa mundial de les dones (manifest), 18
- la pilota ha deixat de rodar, de moment, pel bosc de l'olla, 19
- natura, 20
- la fresca, 22
- històries verdaderes, 24
- aquest any..., 25
- la nostra cuina, 25
- racó per a la meteorologia, 26
- passatemps, 27

LO PEDRÍS

*Del pedrís de casa teva,
te'n recordes de la història?
Doncs jo aquí amb quatre versos
et refrescaré la memòria.
Assegut en el pedrís
menjaves un plat de sopa,
que la teva mare et dava
a poc a poc a la boca.
Un tros de pa i xocolata
i allí en aquell pedrís,
"n'era l'hora d'anar a estudi"
esperaves els teus amics.
Al pedrís de casa teva
pensaves en la xicota,
quan tenies divuit anys
i l'amor trucà a la porta.
Al pedrís s'asseu la noia
i es posa a brodar,
fa floretes a un llençol,
aviat es vol casar.
Després junt amb vostres fills
al pedrís tots ben posats,
els heu contat rondalles
i contes mai acabats.
Al pedrís has pres el sol
i a l'estiu la fresqueta,
també esperant el sopar
reposant una miqueta.
En aquell pedrís de casa
ara seus per recordar,
totes aquelles històries
que propet d'ell vares passar.
Però... el pedrís s'ha fet dur...
necessitaré un coixí...
i miraré la revista
que m'han dut aquest matí.
Oh, què diu d'un pedrís?
De quin pedrís deu parlar?
Si aquí a Vilaplana
a cada casa n'hi ha.
ÉS EL NOM DE LA REVISTA!
Que bé estic al pedrís
no necessito el coixí,
aniré a buscar les ulleres
i em posaré a llegir.*

Maria Rufina

presentació

Proposar de fer una revista a l'època de la informàtica i de la revolució dels mitjans de comunicació sembla una temeritat. Diuen els pessimistes que internet, la televisió i els mitjans audiovisuals faran perdre el llegir, primer, i després l'escriure. Davant d'aquest panorama, qui ens havia de dir que l'entusiasme inicial s'encomanaria com la grip en un parvulari! Una allau d'articles i escrits han inundat la redacció, i per tal de no deixar res per publicar, aquest primer número superarà en molt les pretensions inicials, i desequilibrarà, probablement, l'estructura que en principi havíem previst. De totes formes, això és símptoma que les persones, els vilaplanencs del poble i de fora, tenim ganes de dir coses, d'opinar, d'escriure, i sobretot de compartir-ho i confrontar-ho. També volem agrair la bona acollida que ha tingut la revista entre els patrocinadors, ja que amb les seves aportacions econòmiques n'han fet possible l'edició. Tot això ens il·lusiona i encoratja a continuar aquesta publicació trimestral, i esperem que en els propers números puguem mantenir aquest bon nivell de col·laboració i participació. Així, entre tots podrem sentir-nos satisfets i identificats amb «Lo Pedrís».

salutació

Tant se val, uns que altres. A tots ens agrada explicar les nostres experiències. Ens és igual si són actuals o bé records de fa molts anys.

També ens interessen les curiositats de la nostra vila i els rumors que s'escolten d'aquells futurs projectes.

No és fàcil trobar el moment i el lloc per intercanviar els nostres sentiments.

Potser, la impressió de tots aquests fets i suposicions ens permetria gaudir d'un gran prestigi i sortir de determinats dubtes.

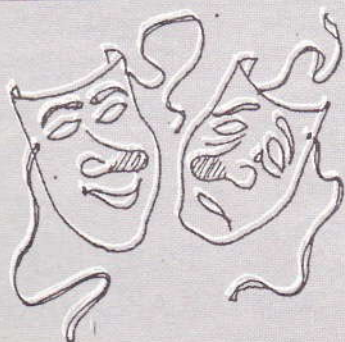
Per tant, no hi donem més voltes. És l'hora de donar la benvinguda a la nova revista «Lo pedrís». Una revista oberta a tot el poble, des dels més menuts als més vells, dels més seriosos als més divertits. On tots podem dir la nostra: explicar els nostres records, les actualitats, les noves intencions, les preocupacions. N'hi ha per a tothom.

Enhorabona equip. El vostre treball mereix un gran reconeixement. No deixeu en cap moment que l'espera de «Lo pedrís» es faci llarga.

De moment gaudirem d'un primer exemplar en què la participació ha estat genial. Us encoratgem perquè en cada nou número tingueu més col·laboradors i ganes de continuar amb aquesta tasca. Per molts anys.

Vilaplanencs us convidem a gaudir de «Lo pedrís».

**L'alcalde
Ernest Aymamí i Huguet**

Grup de
Teatre
de Vilaplana

VILAPLANA (CATALUNYA)

Q

uan jo era petit, el viatge de Madrid a Vilaplana (Catalunya) durava unes dotze hores. L'auto anava carregat tant com es podia, i més, perquè s'havia d'aprofitar al màxim l'ocasió.

Com també s'aprofitaven al màxim els pneumàtics, ja sabíem que rebentaríem roda una o dues vegades. Canviar roda era, com tota l'expedició, una operació titànica, amb tot aquell pes. Recordo que quan ja havíem quasi acabat la ronda de vomitats, somnolències, menjars dels que ara es dirien "de càmping"— veig encara, per exemple, el got transportable de mon pare, regurgitat de la immensitat insondable de les seves innombrables butxaques, begut de tantes fonts, era dels que hi havia dintre del sabó de rentar roba- acabada la ronda, deia, d'abastiments de benzina, urgències urinàries i altres etcèteres, la notícia "ja som als tombs de Falset" era el preludi del final de l'esforçat periple. Corbes i pujades esfereïdores, per cert, i no més tenint en compte que, en aquells temps, les carreteres eren de dos sentits amb un sol carril per a cada direcció. Així doncs, ultrapassar camions, i amb la nostra càrrega, a més d'un esforç de vaixell, timoner i tripulació, oferia renovada ocasió de treball als nostres àngels

custodis, ja força fatigats en llur tasca diària.

Però entre la nebulosa pròpia del viatge i la infantesa, ja molt abans de l'alba que il·luminava el tren-call cap a Maspujols, havíem sentit el pare, únic conductor en aquesta Odissea anual, entonar puntualment, amb un especial somriure i sempre en el mateix ordre, dues velles melodies: "Dolça Catalunya, / pàtria del meu cor, / qui de tu s'allunya / d'enyorança es mor". Tot seguit del Viro-lai: "Rosa d'Abril, / morena de la Seerra..."

En el silenci que s'estenia a continuació, d'una manera o altra m'arribava la dada: "Ja som a Catalunya". Jo no gosava dir res, o no podia entre tanta son, mareig i cansament, però la contradicció -poca cosa per a una criatura- em xiuxiuejava per dintre: com que "Catalunya", si encara no hem vist aquelles muntanyes, o més important encara, si no hem percebut aquella magnífica flaire d'arbres, terra, cases i bestiar?! Perquè, per a mi, que Madrid era la Residència de Professors de la Universitat, el petit -per a mi grandíols- parc on vivíem, Catalunya, era Vilaplana. Potser no tan sols Vilaplana; ja reconeixia com arribada ("Catalunya", per tant) i des

Agost de 1965

que giràvem definitivament per enfi-lar cap al que a mi em semblava la fi del món, aquell espectacular i desitjat racó de muntanyes abraçades, que imperceptiblement s'anaven obrint segons pujàvem pel camí recargolat, amb aquella musical cadència d'Un (Maspujols)..., Dos (l'Aleixar)... i Tres! Vilaplana, o sigui, Catalunya sencera en un cop d'ull i un glop d'aire, port acollidor d'aquella embarcació bambolejant de llarga travessia, carregada de mariners de bo de bo, illa perpètua del Món de Mai Més on va recalar per sempre la meua intermitent infantesa.

Pere Mariné, estiu 2000

C. Casal, 3

Tel. 977 81 52 75

43380 VILAPLANA (Baix Camp)

RECORDS DE JOVENTUT

Aprofitant l'encert del Casal d'editar una nova revista del poble —que esperem que sigui del grat de tots i tingui una bona rebuda— hem pensat que no seria mala idea de fer sortir en aquest primer exemplar un petit homenatge al nostre amic Jaume “Ritu”, traspassat fa poc, i agrair-li tot el gaudi de les festes majors de la nostra joventut que tan diferents eren de les d'ara, tot i els pocs recursos de què es disposava.

Primerament es començava per la Missa. Tot just la gent en sortia, l'orquestra tocava sardanes a la Plaça fins a l'hora de dinar, moment que els músics es repartien per les cases per menjar. A la tarda, el ball, que sempre estava molt animat; després el concert, i a continuació el ball de nit que sempre s'atapeïa de gent, fins i tot algun any s'hi posaren aquells palcos engalanats que feien goig de veure.

Les orquestres acostumaven a ser *Les Planes de Martorell*, *Els fatxendes*, *Els Ridels* i una orquestra de dones que es deia *Mirasol* i que va tenir molt d'èxit i molta ressonància. Un any va venir una orquestra que volia fer espectacle, però la gent s'estimava més ballar i els vam convèncer tirant-los les monedes de cinc cèntims. Un altre any va venir una companyia de teatre a representar *La Dolorosa*. N'hi va haver un altre que els diumenges d'estiu venien unes germanes de Madrid que feien un espectacle de patinatge i duïen uns vestits llampants com els que ara veiem a la tele.

El Jaume “Ritu”, en veure l'afició que hi posava la gent del poble, va com-

prar uns quants parells de patins i tot el j o v e n t , quan podíem arregar algun c è n t i m , anàvem a patinar a cal Ritu.

Molts ens hi aguantàvem però altres només plantar-nos-hi ja érem de cul a terra, i esclatava una riota general.

A l'hivern es feia ball amb gramola a la sala petita —allí on es venien les entrades— perquè no hi feia tant de fred. Quan van venir *Els Castillejos*, els balls i les sardanes de la plaça es van animar molt més encara. Mai hem disfrutat tant com en aquells anys i tu, Jaume, hi vas fer molt perquè fos així...

Recordem una anècdota d'aquells anys que feies el cinema. Un diumenge es van encendre els llums a mitja pel·lícula i tu vas pujar a l'escenari molt seriós amb un senyor foraster. Vas dir: “Mireu, nois, aquí hi ha un inspector que diu que la canalla no pot entrar al cinema, a veure què fem perquè em penso que no els voldreu deixar sols a casa...”. Hi va haver un murmur general. La gent va esverar-se quan el Pepito Mateu va cridar per damunt de tothom: “Fotem-lo al carrer”. Dit i fet, tothom es va aixecar de la cadira cridant: “Fora!, fora!” El “Carletes”, que llavors era encara l'alcalde, i alguns regidors el van anar acompanyar fins a l'Ajuntament per protegir-lo i vigilar-li el cotxe que el tenia aparcad a la plaça. La gent se li

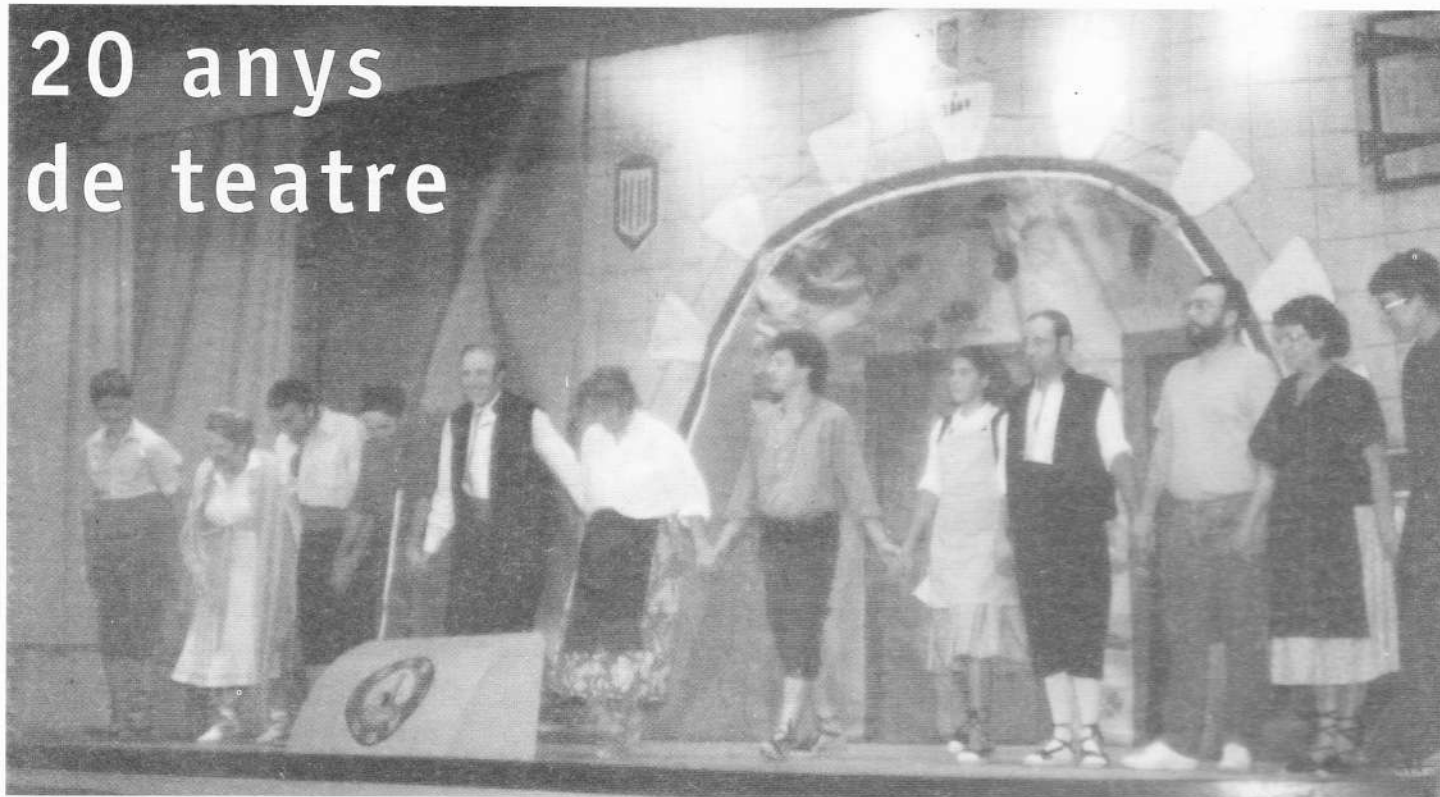
abraonava pel carrer. Quan va poder tirar poble avall, es va trobar amb la carretera tallada per un munt de cabirons. Mai més es va saber res d'aquell inspector ni de cap altre...

Jaume, recordarem sempre tot allò que vas fer quan érem joves perquè ens ho passéssim bé al ball, al cinema, als jocs de cucanya de la Festa Major... Però allò que més recordarem de tu és la valentia amb què vas afrontar la malaltia que va posar fi a la teva vida. Vas procurar no donar cap hora dolenta als teus oferint-los un coratge que no tothom té. També vas saber acomiadar-te dels teus amics. Mai oblidaré (m) el que (em) vas dir l'últim dia que parlàvem: “Estic satisfet dels meus fills, no m'han deixat ni un sol moment...”

Adéu, Jaume. Tant de bo que tots puguem tenir en els nostres darrers moments aquesta serenitat que tu vas saber mantenir. Et recordarem en la teva integritat, però mentre visquem recordarem també moments molt feliços de les nostres vides, moments que estan molt lligats a tu. Gràcies, moltes gràcies.

**Maria Huguet, Teresa Serras,
M. del Carme Mestre i Maria García.**

20 anys de teatre

Quan em parlen de teatre no puc deixar de pensar en els últims anys que vaig passar a l'escola de Vilaplana, ja que va ser llavors que el nostre Tomàs, em va despertar el "gussanet" de fer teatre. Ell, amb la col·laboració de l'APA, va ser l'impulsor de portar-nos a la Mostra de Teatre Infantil. De petit sempre havia sentit explicar les obres que es feien a ca la "Narra" o els "Pastorets" que representaven al petit escenari de la Sala Parroquial, fins i tot diuen que posaven l'harmòniom sota les escales. Jo em sentia important perquè també havia pogut actuar a la Sala.

Vam representar "Les dones sàvies" i "La família Reniu estiueja". Però la sorpresa va ser quan un grup d'homes i dones va decidir que en volien tornar a fer. Van començar els assatjos amb voluntat i moltes ganes i, per fi, va arribar el gran dia:

DIADA DE PASQUA DE 1980
GRUP DE TEATRE DE VILAPLANA
PRESENTA:
EL GRAN EGOISTA

No voldria ser pedant, però he de reconèixer que vaig "al·lucinar" veient el treball d'aquella gent, però em feia una pregunta: Això començava o bé acabaria aquí?

Van fer algunes sortides per alguns pobles, i de cop i volta ja s'emboïcaven en un altre muntatge, i un altre, i un altre...

Hem arribat a l'any 2000 i aquest grup que va començar a la pasqua de 1980 ha complert 20 anys. Hi ha molta, moltíssima gent que hi ha passat i tots han contribuït perquè el teatre es mantingui fins avui.

Qui no recorda: *Distret... però no tant., L'hostal de la Glòria, Terra baixa, El millor dependent del món, L'amor venia amb taxi...*

No he volgut destacar ningú pel fet que em podria descurar d'alguna persona, però crec que és de justícia que faci esment del desaparegut Eugeni Huguet, i de les persones que han continuat fins al dia d'avui: Josep Maria "Còbit", Maria "Rufina", Albert "Damu" i Josep "Fabià".

Per als que continuem al grup, ells són vertaderes institucions, a ells i a tots els que ens han encoratjat amb els seus aplaudiments:

Moltes gràcies.

Jordi Mateu (membre del Grup de teatre)

Unió de Pagesos a l'any 2000

A

ny 2000. Canvi d'any, de segle, de mil·lenni. Any de la globalització, de la multifuncionalitat, del pla de desenvolupament rural (PDR) del llibre blanc de l'agricultura ... i de moltes *xurrades* més. Però per a nosaltres els pagesos i, concretament, per als productors de fruita seca, res no canvia (tret que ens fem més grans). Com va succeir l'any 96, el 92, o el 90, aquest «meravellós» any 2000, tornem a guanyar-nos el pa nostre de cada dia; no només al tros, sinó també a la carretera, a les assemblees, a les taules de negociació, amb una lluita i pressió constants. Comptem amb el suport de molts homes i dones, pagesos i pageses que creiem en la dignitat de la nostra professió i que volem viure del treball de la terra, complementat per ajuts institucionals que compensin els desequilibris entre països.

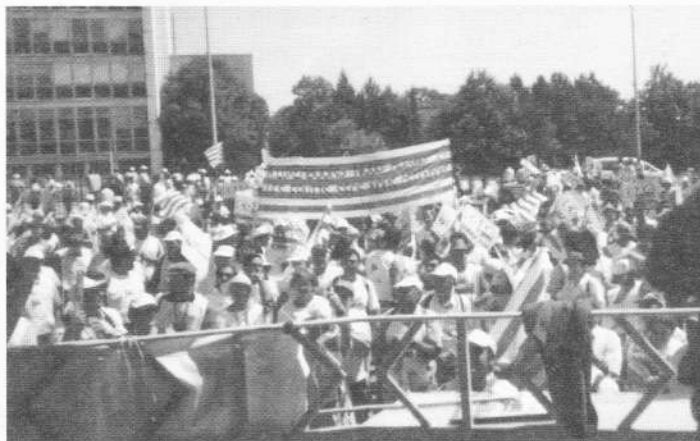
Tots sabíem (administracions, sindicats, OPES) que aquest any s'acabarien els ajuts per a la majoria de nosaltres, menys el de l'avellana 2, que per cert ja fa cinc mesos que l'havíem d'haver cobrat. La Unió de Pagesos va impulsar el 97 l'estudi de la situació del sector després de 10 anys de Plans de Millora perquè reflectís, a més de la situació, el diagnòstic, les solucions i les receptes que s'haurien d'aplicar. El 99 tot el sector i les administracions espanyola i catalana vam consensuar una plataforma unitària, amb el compromís de defensar-les a Brussel·les, que es pot resumir en tres punts: ajut a la renda, les 25 ptes. per kg closca per avellana i ajuts estructurals per a l'arrencada i posterior plantació de noves varietats.

El comissari europeu diu que d'ajuts res de res !! i ... Ja hi tornem a ser !!! Som-hi que no ha estat res !!! Comencem un nou viacrucis, i un rosari d'actes per Catalunya i Espanya per capgirar la negativa europea.

Vilallonga, febrer del 2000 a les 9 del vespre. Assemblea convocada per la Unió de Pagesos. S'acorda iniciar mobilitzacions per assolir la plataforma unitària.

Aconseguiu que les comarques de Lleida productores de Fruita Seca es mobilitzin i també els companys de l'Estat espanyol.

Mocions de suport aprovades per Ajuntaments i Consells Comarcals. Parlament de Catalunya. Parlament Espanyol. Parlament Europeu.

- Concentracions a Lleida, Tarragona, Évora, Luxemburg, Aeroport de Reus, ...
- Tractorades als pobles productors, a la carretera de Reus a Montblanc, a Port Aventura i Salou.
- Talls de carretera, crema de pneumàtics ...
- Vam recuperar les assemblees itinerants dels dijous.

Tots aquests actes han comptat amb la participació de molts vilaplanencs i vilaplanenques, amb alguna absència total o parcial més que notable. Els desplaçaments els hem fet amb autocar pagant o subvencionat, amb cotxes particulars, amb cotxe oficial i sempre amb els mateixos ocupants.

Castellvell, juliol del 2000 a les 10 del vespre. S'informa l'Assemblea de l'acord del Consell de Ministres Europeus d'incloure la Fruita Seca dins la reforma de l'OCM de Fruïtes i Hortalisses, a més de prorrogar per un any els ajuts actuals per a les OPES que l'han deixat de rebre.

Es desconvocuen les mobilitzacions fins a la propera Assemblea a on es farà una valoració de la nova situació. Potser tindrem la gran sort d'anunciar al món que els polítics europeus han entès el que fem un trist i migrat 3% de la població catalana, en la conservació del territori, l'equilibri territorial i ... malauradament això no passarà. El seri-al de despropòsits CONTINUARÀ!!!! Però no perdem la il·lusió ni l'esperança PERQUÈ SEGUR QUE GUANYAREM!!! QUANT???

Unió de Pagesos de Catalunya
Comitè local de Vilaplana

Genís Torres Aymamí, S. L.

CONSTRUCCIONS I OBRES

Carrer Major, 60
Tel. 977 81 51 29

43380 VILAPLANA

VIALMA, SAT

Esclofolladora d'avellanes

Jaume Salvat Salvat
C. Major, 14 • 43380 VILAPLANA
Tel. 977 81 50 13
c-e salsa@maptel.es

el racó de la llar

A

profitem l'avinentesa que ens brinda la publicació d'aquesta nova revista, "Lo Pedrís", per informar els lectors de les nostres "coses".

El mes de març de l'any 1992 un grup de persones, ja de la tercera edat, varen reunir-se per tal de formar una Associació de Jubilats. Es va proposar constituir una comissió gestora per redactar uns Estatuts i després nomenar una Junta Directiva. La Comissió gestora quedà constituïda per votació entre els presents per l'Alfons Moreno, el Robert Aymamí (Martínez) i el Salvador Simó. Als inicis de l'any 1993 es redactaren uns Estatuts que foren aprovats per la Delegació de Justícia i es nomenà una Junta Directiva composta per: Alfons Moreno, president; Montserrat Mestre, secretària; Jaume Juanpere, tresorer; sotspresidenta, Josefina Huguet; i vocals, Salvador Juanpere, Jaume Mestre, Antonio Díaz, Josep M. Cantí i Joan Magrané. El primer any, el nombre d'associats fou de 45 membres. Any rera any ha anat augmentant i actualment ja en som 126.

Al cap de dos anys es va renovar la Junta. Ho van deixar Salvador i Jaume Juanpere i hi van entrar Marcel Roca i Antonio Valle. L'actual Junta està formada per: president Alfons Moreno; sotspresident i portantveu Jaume Mestre; secretària, Montserrat Mestre; tresorer Josep M. Cantí, i vocals

Josep Mateu, Sebastià Mestre, Maria Huguet, Marcel Roca i Antonio Valle.

Quant a les activitats que es realitzen són: la Festa de la Primavera, la Festa d'Estiu, la Castanyada -a la tardor- i la Festa de Nadal. Es programen entre 6 i 7 excursions d'un dia de durada durant l'any. De les bonificacions de 200 pessetes per viatge que es reben de l'Agència de Viatges, es paguen les despeses de la Festa del Pre-Nadal que es fa a la Llar. Aquesta Llar de Jubilats, com molts dels lectors ja saben, és a la Casa de Cultura i fou cedida per l'Ajuntament de la Vila tan bon punt va estar legalment constituïda l'Associació. També se'ns varen assignar quatre taules i 28 cadires, de la qual cosa estem molt agraïts. Per la nostra part vàrem comprar 4 estufes, 2 ventiladors i 2 taules amb 4 cavallets per poder organitzar les festes que es realitzen.

La Junta de la Llar, i aprovat en Assemblea General, té el compromís que cada difunt associat rebi un centre de flors amb la dedicatòria: "Record dels teus companys de la Llar".

La Llar s'obre de 6 a 9 del vespre tots els dies festius menys quan actua el Grup de Teatre de la Vila a la Sala del Casal.

A la Llar es fan campionats de "Cinquet" i de "Dòmino", amb premis per als tres primers classificats al final de l'any.

A tots els membres de la Junta (sortints) se'ls obsequia amb una placa-recordatori en reglament per la seva tasca durant el temps que han col·laborat a la Junta Directiva.

Tots els associats, per les festes de Nadal, són obsequiats amb una felicitació personal i una participació de

CALAPEIRONA

Carrer Àngel Guimerà, 1

43380 VILAPLANA

Telèfon 977 81 51 71

construccions

JOAN MESTRE SL

C. Major, 32-3r • 43380 VILAPLANA

Tel. 977 81 51 73

100 pessetes a la Loteria de Nadal. La Llar de Jubilats de Vilaplana està oberta a totes les persones jubilades

i pensionistes de la Vila per fer possible, cada dia més, una bona convivència amb pau i fraternitat.

La Junta

Festa de la gent gran 1999

LO PEDRÍS

És molt edificant la iniciativa del Casal Vilaplanenc de posar en circulació una revista, i és un honor i un mèrit per als seus promotors perquè pot ser un bon portantveu del Casal i de tot el poble.

El Casal, al llarg de la seva existència i des que es va fundar amb l'impuls de les autoritats municipals i la col·laboració econòmica i laboral de la major part dels vilaplanencs, ens ha ofert molts serveis que han anat millorant en el transcurs de les diferents Juntes: piscines, cafè-bar, poliesportiu, espectacles, sala de cultura i especialment l'Associació de Jubilats que ens ha facilitat molt moments d'esplai a la gent gran.

La Junta de l'Associació de Jubilats ha estat molt activa gràcies a l'impuls del seu president, l'amic Alfonso, que s'ha desvetllat constantment en totes les activitats i que, gràcies a la seva situació de doble residència entre Reus i Vilaplana, ha estat la persona ideal per a aquest càrrec que, infatigablement i desinteressadament, ha sabut dur a terme de forma admirable amb el suport de tots.

Des del meu humil lloc de soci del Casal, desitjo a aquest portantveu local molt d'èxit i molts bons fruits pel bé del Casal i de Vilaplana.

Salvador Juanpere i Estivill

escriu

El compromís, la manifestació pública del que hom creu i defensa, sempre és una incomoditat. Sobretot en els llocs petits en els quals tots ens coneixem i compartim els mateixos espais públics. L'opinió, la defensa i la presa d'actituds esdevenen una frontera que separa i dificulta el diàleg.

Però perquè hi hagi diàleg, s'ha de dir les coses i s'han de dir sense por. Això és en teoria el fonament de la democràcia, i en realitat és l'única forma possible de convivència.

Cal crear, doncs, llocs on el diàleg sigui possible. Nosaltres ho intentem en tot allò que fem, a vegades amb encert i altres equivocant-nos, però amb les portes obertes i amb l'esperit d'aprendre de cada cosa que fem. Així, les xerrades, els actes públics, les al·legacions i els escrits presentats responen a aquest criteri i a la voluntat de contribuir i col·laborar a fer un poble millor.

Diuen que la terra no l'hem heretada dels nostres pares, sinó que ens l'han deixada en préstec els nostres fills, per això sentim una enorme responsabilitat sobre el futur que deixarem a les properes generacions. Aquesta responsabilitat comporta establir un pacte amb nosaltres mateixos que ens obliga a defensar el manteniment d'un patrimoni natural i cultural que no ens pertany, que pertany a aquells que vindran. Aquesta és la nostra voluntat.

Ara ens felicitem que la revista sigui un nou lloc on tothom pugui opinar, on es pugui contrastar opinions i on, si cal, poder discutir. Salut i per molts anys.

ENTRE AUTOMOBILISTES

CARBURANTS VILAPLANA

DISTRIBUCIÓ A DOMICILI DE GASOILS

Comandes: ☎ 977 755 816

Tot tipus d'articles pel seu vehicle - Obert 24 h

XERRADES AMB CONTRAST

Del 5 al 8 de juliol i a la Sala Parroquial tingué lloc la segona edició de les "Xerrades amb Contrast". Tot seguit farem cinc cèntims dels actes que s'organitzen.

Retrospectiva fotogràfica "Els sense terra" de Sebastiao Salgado, presentada per Francesc Xammar.

El Moviment dels Treballadors Rurals sense Terra (MST) es va constituir a escala nacional el 1984, com a resultat de les lluites concretes dels camperols per la Reforma Agrària. Es consideren hereus de molts altres moviments socials que lluitaren per ella en la història del Brasil, des del temps de la lluita contra l'esclavitud. El moviment proposa utilitzar tres formes bàsiques per dur endavant la lluita per la Reforma Agrària: organitzar els camperols que lluiten per la terra en la base, i construir un ampli moviment social de masses que rescati la lluita pels seus drets. Conscienciar la societat i els sectors ja urbanitzats que la Reforma Agrària és una lluita de tots, i que implica transformacions econòmiques, polítiques i socials que beneficiaran tota la societat. I desenvolupar totes les formes de pressió popular a fi de garantir que el govern desencadeni el procés de Reforma Agrària: manifestacions, marxes, audiències públiques i ocupacions de latifundis.

"Salvador Puig Antich: Un assassinat d'Estat" a càrrec de Xavier Joanpere.

Enguany es compleixen 25 anys de l'assassinat legal, el 2 de març de 1974, de Salvador Puig Antich, membre del MIL (Movimiento Ibérico de Liberación), víc-

Salvador Puig Antich

tima d'una de les darreres i més cruels brutalitats del Règim Franquista. L'execució del jove anarquista català, pel sistema del garrot vil, va constituir una fuetada venjativa i sagnant d'aquell Règim que es resistia a desaparèixer i que, mentre parlava d'irrisòries "obertures", continuava menyspreant amb rotunditat el més mínim respecte per la vida humana.

El judici militar que va tenir lloc el 8 de gener de 1974 estigué ple de clares irregularitats de tota mena, i la manca de proves processals, la denegació de moltes actuacions proposades per la defensa i un ambient clarament propici a una sentència de mort anunciada, convertiren el Consell de Guerra contra Salvador Puig Antich, en una nova farsa jurídica pròpia de qualsevol Dictadura.

Avui el sistema democràtic del nostre país té un deute històric amb el Salvador i cal complir amb l'obligació de recuperar la memòria col·lectiva i restituir els drets legals i morals d'un jove assassinat covardament com a delinqüent, per la seva valentia de lluitador antifranquista.

"L'Àfrica oblidada" a càrrec de Jordi Planas, Jaume Soler i Quim Pla.

L'Àfrica és un continent molt utilitzat amb estadístiques i titulars en moments determinats de crisi, però no hi ha una divulgació realment seriosa del que hi està passant. La problemàtica és molt complicada.

Alguns han dit que l'Àfrica és un continent que està al marge del ritme del món. És la zona del món on la marginalitat s'expressa amb més cruesa, amb unes altes xifres de morts de gana, de sida i de guerra. A l'Àfrica, als últims quaranta anys, trenta-cinc guerres han provocat més de deu milions de víctimes mortals, set milions de persones refugiades i tretze milions més de desplaçats.

El continent negre destina més del 5 per 100 del seu PNB en despeses militars. Entre el 1985 i el 1989 les importacions d'armes es xifren en 15.000 milions de dòlars.

Reflex del vassallatge de l'Àfrica són els 10.000 milions de dòlars que els països africans dediquen anualment al pagament del deute extern (190.000 milions de dòlars) o els plans d'ajust estructural del Fons Monetari Internacional (FMI) que desmantellen els Estats assistencials i únicament incrementen la misèria: 300 milions de pobres a l'Àfrica subsa-

Pg. La Mussara, 1
Vilaplana del Camp

PINTURA DECORATIVA
Josep Ma. Garcia

Tel. 977 81 50 78

Llums Baget C.B.

Racona, 11 • 43204 REUS
Tel./fax 977 34 08 79 • Mòbil 609 75 71 57

hariana i una mitjana de 150 dòlars de renda per habitant.

Un economista nord-americà de l'Àfrica en deia el següent: "Àfrica és prescindible perquè entre la sida, la fam, la malària, les guerres i no sé què més ja la liquidaran, i després quan hagi acabat tot això ja veurem què passa, ja veurem què en fem".

Aquest vespre també es presentà un llibre que tracta de l'assassinat per part de les tropes tutsis, que ara governen Ruanda, d'un xicot català, de l'Empordà, que va viure 30 anys a Ruanda, en Joaquim Vallmajó.

"Pensa que la teva vida és l'únic Evangelí que llegirà molta gent" diu Dom Helder Câmara i apareix citada al llibre *L'Evangelí d'en Quim. Una vida per Ruanda* d'Armand Duval traduït al català per Quim Pla. Aquesta frase, doncs, dona el to de la narració. Ordenat prever el 1965, en Joaquim Vallmajó va marxar a Ruanda a finals d'aquest mateix any. Era missioner Pare Blanc. En Quim va ser un d'aquells constructors de pau que es van integrar plenament al cor del poble ruandès, i que van ser solidaris d'aquest poble fins al final, fins al sacrifici suprem. L'autor ens convida, a través d'aquest compromís i d'aquest testimoni, inscrits en el context de la història d'un país, a anar a l'encontre dels marginats i exclosos de totes les societats, fins i tot de la nostra.

"Del Xile d'Allende al de Pinochet" a càrrec de Simó Santamaria i Rosa Iturrieta.

A Xile el Partit Demòcrata Cristià fundat per Eduardo Frei (1957) arribà a convertir-se en el més important del país i dugué a la presidència el seu líder (1964-1970). Però Frei realitzà una modesta part dels seus plans de reforma agrària, nacionalització de les empreses mines i industrialització. Llavors les oligarquies rurals i els partits de dretes feren una forta oposició, augmentaren les tensions socials i va créixer la importància dels partits d'esquerra. Al 1970, entre tres candidats obtingué majoria -encara que no l'exigida per la Constitució- el socialista marxista Salvador Allende, un metge d'una família benestant, al capdavant de la Unitat Popular, coalició dels partits socialista, comunista, radical i al-

tres d'esquerra. Com li corresponia, el Congrés decidí proclamar president a Allende, però abans li exigí garantir el respecte a la Constitució, les eleccions periòdiques, etc. Allende va voler fer l'experiència d'arribar a l'estat socialista per la via constitucional i democràtica, però trobà una forta oposició dels demòcrates cristians i les classes altes i mitjanes.

Nacionalitzà els bancs, les mines de coure i algunes grans empreses, i hagué d'afrontar les pressions nord-americanes. Malgrat les creixents dificultats (elevada inflació, etc.), la Unitat Popular obtingué, el 1973, el 43% dels vots en les eleccions legislatives. Al juny del 1973 superà un intent de cop d'estat, però al setembre del mateix any fou enderrocant per un cop d'estat militar que posà fi al règim democràtic, durant el qual Allende fou mort pels insurgents.

Allende fou un home que va voler morir al Palau de la Moneda defensant allò que els seus conciutadans xilens li havien donat, que era el poder del poble.

I per acabar citarem unes paraules d'Allende: "*Trabajadores de mi patria, tengo fe en Chile y su destino. Superarán otros hombres este momento gris y amargo, donde la traición pretende imponerse. Sigán ustedes sabiendo que,*

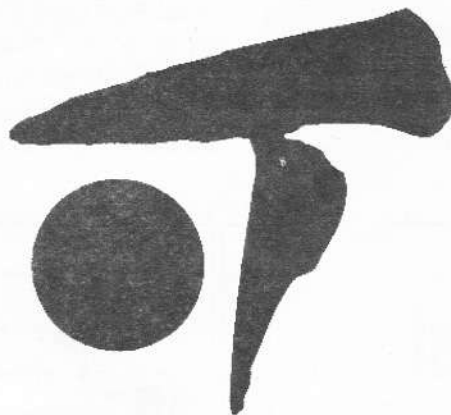

mucho más temprano que tarde, se abrirán las grandes alamedas por donde pase el hombre libre para construir una sociedad mejor. ¡Viva Chile, viva el pueblo, vivan los trabajadores!" (Xile 1973)

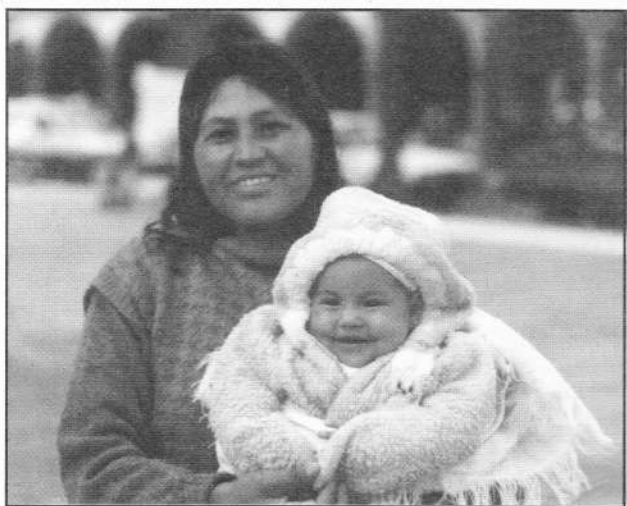
"Les mines antipersona" a càrrec de Josep Ricart.

Una mina és una arma que, normalment enterrada o amagada, explota pel contacte o la pressió exercida per algun objecte (tanc, camió), animal o persona. I les mines antipersona són un dels tipus de mines més desenvolupats en els últims anys, exploten per la pressió d'un pes molt petit. Així, qualsevol persona (incloent-hi nens i nenes) pot convertir-se en víctima.

Al món hi ha més de 110 milions de mines sembrades i llestes per explotar en 64 països, i 100 milions més resten emmagatzemades. Àsia i Àfrica són els con-

Caixa Tarragona

El 80% de les víctimes el constitueix la població civil, especialment nens i dones. Les mines no difereixen entre soldats i civils, entre temps de pau i temps de guerra. A més, la seva fàcil disposició al terreny, i el fet que romanen actives encara molts anys després d'acabar-se un conflicte bèl·lic, les converteixen en un autèntic malson per a les poblacions que viuen en zones que han sigut o són escenari de confrontacions armades.

A Anglaterra, per exemple, les mines han matat i mutilat a més persones en tres anys de pau que en 15 anys de guerra civil. Pel que fa als efectes que les mines tenen sobre les persones, segons estimacions de diverses organitzacions, produeixen a tot el món prop de 1.400 morts i 780 mutilacions al mes. La majoria de les persones que sobreviuen a l'explosió d'una mina queden traumàticament mutilades, ja que perden braços i cames. En països com Angola o Cambotja, es calcula que de cada 200 persones una ha patit una amputació.

Referint-se a les conseqüències socials i econòmiques de les mines, cal dir que aquestes armes hipotequen el futur de molts països ja que es col·loquen fonamentalment als centres d'abastiment, de producció, en vies de comunicació, camps de cultiu...

A la majoria d'aquests països, on les persones viuen del treball al camp i en estats que no ofereixen una cobertura sanitària adequada, les mines suposen un autèntic caos social, un augment de les situacions de fam i misèria i un increment del nombre de refugiats i desplaçats, que a la vegada alimenta i contribueix a crear nous focus de tensió.

Les mines més que utilitzar-les per matar, estan pensades per ferir o mutilar, així es provoca un greu perjudici econòmic, sanitari i sobretot humà.

El desminat consisteix a localitzar i desactivar les mines. És una feina costosa econòmicament (el procés de neutralitzar una mina pot costar entre 35.000 i 120.000 pessetes). En temps, desminar una superfície equivalent a un camp de futbol, que es sembla de mines en una hora, suposa tres mesos de treball, i en vides humanes, per cada 5.000 mines neutralitzades una persona mor i dues queden ferides.

La Convenció sobre Armes Inhumanes, que va entrar en vigor el 1983, estableix mecanismes per limitar l'impacte de les mines. Revisada el 1995 i el 1996, la Convenció ha obtingut escassos resultats, per la poca ambició dels seus plantejaments i pel seu abast reduït, ja que tan sols 51 països l'han ratificat. Tot i les resolucions oficials (Parlament Europeu, Nacions Unides) i les peticions de moltes ONG d'arreu del món, són pocs els països que han optat per deixar de produir mines antipersona (Bèlgica, Canadà, Filipines, França i Suïssa).

Pel que fa a l'Estat espanyol, hi ha diverses empreses (segons dades de l'anuari d'Indústries Espanyoles de Defensa: Bressel, Explosivos Alaveses, Explosivos de Burgos, Fabricaciones Extremenas i Unión Española de Explosivos) implicades en la fabricació de mines.

El govern espanyol aprovà el 1994 una moratòria a l'exportació de mines antipersona que es revisa anualment, però pot seguir produint, emmagatzemant i fins i tot venent mines a països que compleixin certs requisits establerts a la Convenció d'Armes Inhumanes. En qualsevol cas, el secretisme oficial que amaga el comerç d'armes a Espanya impedeix conèixer la situació real.

En el marc d'una campanya mundial, tota una sèrie d'associacions (ACADICA, Refugiados CEAR, Greenpeace, Intermón, Mans Unides, Metges Sense Fronteres, Servei Jesuïta a Refugiats, Unicef) estan treballant conjuntament per aconseguir la immediata i definitiva prohibició total de la fabricació, utilització, emmagatzematge, comercialització i exportació de totes les mines i bombes de raïm, així com de les submunicions de característiques semblants i dels mecanismes utilitzats per dispersar aquest armament.

Josep Tost

QUEVIURES i
TRANSPORTS

Dr. Mallafre, 12
Tel. 977 81 50 87
VILAPLANA

JORNADES CULTURALS JULIOL 2000

••• Dimecres 5

Tingué lloc la Xerrada: "Què és això de la Genètica?" A càrrec de Màrius Juanpere Aixalà, biòleg.

••• Divendres 7

Es realitzà el concert de l'orquestra SÍMFIM, que oferí peces de Brahms, de C. Strousse/P. Lang, de G. Giménez, de Chapí, de Martínez Valls, de Weber, de Schönberg i altres.

••• Dissabte 8

Es féu la presentació del llibre *Records de la Mussara*, d'Anton Agustench i Bonet. L'autor fou un pagès de la Mussara, i aquest llibre representa les seves "memòries". Tal com diu l'antropòleg Lluís Calvo, que ha prologat el llibre: "El llibre ens mostra com una col·lectivitat d'homes i dones es van inserir en el seu espai, com van viure el seu temps històric, quin va ser el diàleg entre l'home i el seu entorn. De fet, la visió que l'Anton Agustench ens ofereix és un viu retrat del món preindustrial català".

••• Diumenge 9

A l'església de Santa Maria tingué lloc el concert de guitarra del grup P & M Ensemble, format per Alfredo Panebianco i Vania del Monaco. El concert es va titular "Pasión Latina" i van interpretar peces pròpies i d'altres autors com ara M. Matamoros, E. Grenet, V. Parra, Teofilito, J. Ankerman, i algunes peces tradicionals.

••• Dijous 15

Tingué lloc la Xerrada "Aplicacions de l'energia solar a una llar rural" a

càrrec de Salvador Puig, professor de l'Institut Domènech i Muntaner.

••• Diumenge 16

El grup de teatre de Vilaplana posà en escena l'obra "Políticament incorrecte", interpretada per: Jordi Mateu, Joan Serra, Antoni Bonet, Josep Maria Aymamí, Maria Huguet, Albert Ferré, Maria del Carme Serres, Mariona Aymamí, Marc i Emma Mestre.

••• Divendres 21

Es féu la cloenda de les Jornades Culturals a càrrec de l'Excel·lentíssim Senyor President de la Diputació Josep Mariné. Però abans tingué lloc la xerrada "Internet, instrument de desenvolupament de les muntanyes de Prades-Montsant" a càrrec del professor de la Universitat Rovira i Virgili, Manel Sanromà. També es presentà la web de les muntanyes de Prades-Montsant que ha posat en funcionament Lluís Pérez. I per acabar també es presentaren els projectes següents: Un fou el projecte telemàtic de les muntanyes de Prades-Montsant i l'altre la xarxa d'informació turística de les muntanyes de Prades-Montsant.

Vilaplana, doncs, planteja integrar per xarxa els pobles de les serres de Prades i del Montsant. Amb la coordinació de la Diputació, el projecte es pretén cofinançar amb fons europeus. I es projecta crear a Vilaplana un telecentre per a aquesta zona de muntanya, zona que aspira a convertir-se en parc natural si la Generalitat es decideix a concedir-li aquesta figura de protecció.

NOTES BREUS D'ESPORTS

La redacció de "Lo Pedrís" ha cregut oportú remarcar i recordar la celebració de tres esdeveniments de caire esportiu al nostre poble:

••• En primer lloc, la 14a EDICIÓ DE LES 24 HORES DE FUTBOL SALA renovades per un jovent entusiasta que va poder atorgar el premi del primer classificat a l'equip "Els Patxanguerus- Albilol" d'Alforja, després d'enfrontar-se i vèncer per 6 a 3 en una disputada final l'equip, també alforgenic, "El Gran Hermano".

••• En segon lloc, hem tingut durant tres jornades la tradicional competició de TIR AL PLAT, en la qual, com ja és costum, es va fer un esmorzar popular, i es van atorgar premis a gairebé tots els participants que hi van assistir.

••• I, finalment, acabem aquesta nota amb la brillant organització de la XII MILLA URBANA DE VILAPLANA, de la qual destaquem l'ampli ventall de categories i la nombrosa assistència de públic i participants.

NOTES BREUS

A mitjans d'estiu, l'Ajuntament va convocar els pares de nens de Llar d'infants i Escola Primària a una sèrie de reunions en les quals es manifestava el seu interès per tornar a obrir l'escola de Vilaplana, a més d'una guarderia infantil. Encara no podem dir-vos res del resultat de les converses, però en properes edicions continuarem informant-vos-en.

CONTES RECICLATS

Dins la campanya de conscienciació que s'està fent pel Baix Camp sobre els residus, vam poder veure a Vilaplana un espectacle de titelles sobre la recollida selectiva.

La recollida selectiva no és altra cosa que recollir per separat els diferents tipus de deixalles per poder-los reciclar, aprofitant els recursos que se'n poden obtenir i minimitzant els residus que van als abocadors o a les plantes incineradores.

L'espectacle, realitzat per la Companyia Pipirimosca, es titula «Contes reciclats». Combina titelles gegants, de mida de persona, amb titelles de tija, de quant i de manipulació directa.

Al començament de l'obra ens trobem l'escenari ple de contenidors i un gran televisor, suposadament abandonat al costat dels contenidors.

Un titella escombriaire, en "Nemesiu", es troba amb els quatre contenidors de les diferents fraccions de deixalles: envasos, vidre, paper i matèria orgànica.

Per la pantalla del televisor es poden veure quatre contes, que sortiran de cada un dels quatre contenidors: groc, verd, blau i marró.

Com el nom de l'espectacle ens indica, els contes són reciclats, però no només en un sentit. Els titelles de cada un dels contes són fets amb material reutilitzat. Podem trobar un pot de suavitzant, un tetra-brick, un pot de melmelada, un full de diari, ... A més, el guió dels contes també és reciclat.

S'han adaptat quatre contes de tota la vida: L'aneguet lleig, Les set cabretes, La rateta presumida i La venta-focs. Amb la lliure adaptació dels contes se n'han aconseguit de nous i la matèria primera dels titelles hi juga un paper important; un envàs arrugat, uns pots fràgils de vidre, ...

L'espectacle és adreçat a públic de totes les edats, i és una bona eina d'educació ambiental, ja que d'una manera indirecta i força entretinguda, aprenem tots a saber quines són les diferents fraccions de deixalles i què ha de contenir cadascuna.

Idea Original: **Pere Vidal**

Escenografia: **Companyia Pipirimosca**

Direcció: **Magda Hernandez**

Assessorament: **Còdol**

Manipuladors: **Pere Vidal i Toni Lopez**

CONFIRMACIÓ A VILAPLANA

El diumenge dia 3 de setembre, Vilaplana va rebre la visita del Senyor Arquebisbe, que va administrar el sagrament de la Confirmació als nois i noies de la nostra parròquia. Va ser una festa molt edificant tant per la presència del Senyor Arquebisbe com pel fet que els nostres joves rebessin el sagrament de la Confirmació.

A les 7 de la tarda, amb l'església plena de gent, tingué lloc l'acte religiós. La festa va acabar al Casal Vilaplanenc amb un pisolabis que els pares dels confirmants van oferir als familiars, amics i veïns del nostre poble. La sala del Casal també estava plena.

Es van confirmar:

Vanessa Aymamí, Robert Besora, Laia Bonet, Roger Cabré, Ainhoa Huguet, Eva López, Sebastià i Jordi Llauredó, Marcel Mestre, M. Mercè Mestre, J. Francesc Molina, Joan M. i Judit Vall i Gemma Virgili.

PREMI PER A JAUME MARINÉ

El passat diumenge 3 de setembre a la localitat de Falset, el nostre convilatà Jaume Mariné va ser premiat en el IX Certamen Literari de Narrativa Curta, amb el premi Extraordinari. Aquest premi encara té més mèrit perquè s'hi van presentar més de 80 obres, la majoria d'un gran nivell.

"Lo Pedrís" vol donar l'enhorabona a Jaume Mariné, que, ben segur, ens donarà, encara, moltes satisfaccions d'aquesta mena.

CAJA MADRID

LO CATALÀ DE VILAPLANA: l'article definit LO [lu]¹

Quan la flama encesa de *La Teia*² encara perdura arreu de *La Plana*³, amb *La Bola* i el *Butlletí* de testimonis, **Lo Pedrís**⁴ -hereu llur pels quatre cantons- diu que vol encetar un nou camí: doncs... au, endavant les atxes! En aquest «pedrís», per això, tothom hi ha de poder seure i fer-se petar la xerrada (si no, malament rai); aneu amb compte, però, de no encepegar-hi, perquè el sentit més pròpiament vilaplanenc és «**Marxapeu, pedra que forma la part inferior d'un portal (Empordà, Conflent, Vinaròs, Val.)**»⁵.

La tria consensuada del **nom** va obrir un debat sobre la conveniència de fomentar l'ús de l'article **lo** immemorial davant de l'omnipresent article foraster **el**, més ben vist i institucionalment «correcte». Tot té la seva explicació: les autoritats lingüístiques van estendre un model de llengua catalana estranyament uniforme⁶ i descaradament centralista; tot i amb això, les discrepàncies dialectals prou que hi tenien un raonament. L'aplicació pràctica d'aqueix model rígid per part de gent que tot s'ho havia de ben menester va contribuir a escampar massa malentesos i inexactituds.

La gent jove -pa tou- s'enlluerna amb les formes forasteres de prestigi⁷ (escola, televisió, urbanització, etc.), al mateix temps veu -més ben dit, li fan veure- les nostres com a incorrectes, arcaïques, cavernícoles, vulgars o pageses i tot. És la llavor del «*ditxós*» **autoodi**, sembrada ben a consciència, que no trigarà a germinar i fructificar: «*Que malament que enraonem!*» se sent a dir sovint sense cap més argument que la comparació del tot errònia amb l'escriptura o, encara pitjor, amb els mitjans de comunicació audiovisuals, envescats de tota mena de castellanismes. No es tracta d'enraonar tal com s'escriu, sinó tal com s'enraona en un bon **català patrimonial** (herència dels nostres avantpassats).

LO, mot patrimonial (no sols de «pedres» viu l'home)

ja documentat al ⁸ 1050, és l'article definit per excel·lència d'ençà que el seu ètim (**l**)**LLU(M)** té la fesomia catalana, malgrat la competència moderna d'**el**. El nostre enyorat **SEBASTIÀ MARINER BIGORRA**⁹ escrivia:

«*lo* és forma etimològica, tant o més que pugui ésser-ho *el*; està escampat per una àrea lingüística tan extensa o més que la d'*el*; no es pot dir que «fa pagès» (almenys, no en feia..., i encara que en fes!) quan l'han emprat no sols escriptors dialectals, sinó d'altres de comarques on no és viu a la parla (amb Verdaguer que citem, n'hi haurà ben bé prou)»¹⁰ «se'ns reconeix als del Camp -i no pas perquè siguem «gent del llamp», sinó com es fa en tantes altres discrepàncies dialectals- la presència no incorrecta de les formes minoritàries i s'autoritza a emprar-les àdhuc literàriament, si així ho volen els escriptors de les nostres comarques»¹¹

Així, no sols no ha de tremolar la mà (o la veu) de cap vilaplanenc a l'hora d'escriure (o dir) **lo** [lu], sinó que hi tenim dret, i a més a més, reconegut; una altra cosa molt diferent és si l'exercim o no¹².

Paral·lelament a aquestes raons històriques, geogràfiques i literàries, en trobem de tipus estructural: la distinció **lo / al** evita, a casa nostra, l'amoïnosa confusió *e[cl]-a[cl]*, causa de no pocs disbarats. Voleu dir, doncs, que no paga la pena de conservar aqueix patrimoni mil·lenari encara tan útil?

L'ARTICLE DEFINIT A VILAPLANA

MASCULÍ sing. **lo** [lu] pl. **los** [lus]
FEMENÍ sing. **la** [lc] pl. **les** [lcs]

-En contactes vocàlics proclítics (per davant), **lo** i **la** perden l'element vocàlic (ex.: *l'avi, l'home, l'era, l'ungla*, etc.)

-En contactes vocàlics enclítics (per darrere), **lo** i **los** perden l'element vocàlic **o**:

*Lo gos i l(o) gat Omple l(o) got Va baixa(r) l(o) riu
Porta l(o)s plats Sentia l(o)s crits Van tanca(r) l(o)s*

Tià Anguera Martorell

1. Posarem dins de claudàtors [] la pronúncia vilaplanenca. *Lo*, com que és àton, es pronuncia [lu] (com ara *ho* [u], *nos* [nus], etc.).

2. *La Teia* (DCVB: **TEIÓS** «Malnom dels habitants de Vilaplana.»), *La Plana*, *La Bola* i el *Butlletí*: publicacions que precedeixen *Lo Pedrís*.

3. *La Plana*: així anomenada -en oposició a la muntanya- pels pastors que, a l'hivern, baixaven a tancar els ramats als corralles del «mític» **Mas de la Plana**, origen de l'actual Vilaplana (segons la tradició oral centenària).

4. De la seva vitalitat, en dona fe **escofapedrissos** 'individu que només escalfa els pedrissos *festejant* ara amb una aquí, ara amb una altra allà...'

5. Definició de **PEDRÍS** al DCVB (=DICCIONARI CATALÀ-VALENCIÀ-BALEAR). Entre parèntesis hi ha indicat on és viu aquest sentit.

6. «És positiva la pretesa uniformitat que n'ha resultat? No tinc cap dubte a afirmar que no: [...] ni disfressant-la de motius patriòtics» Joan Solà, dins de *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*, Ed. Empúries, Barcelona, 1994 (p. 13).

7. A Vilaplana, l'ús oral -i conscient, és clar- de formes forasteres de prestigi (traduït al vulgar: *fer el me...*) no sembla gaire recomanable.

8. Davant de temporal expressat només numèricament, no diem pas **lo**. Per què escriure **el**? La distinció **lo/al** no us sembla prou bon argument?

9. «Al meu poble, jo sóc 'lo Sivines'» Sebastià Mariner Bigorra, dins de «*Metronímics masculins en -es a Vilaplana*» (primera frase).

10 i 11. Mariner Bigorra, Sebastià: *Estudis estructurals de català*, Edicions 62, Barcelona, 1975 (p. 31 i 33, respectivament).

12. A l'hora d'escriure, com que *fenya rai*, per ara val més reservar **lo** per a la toponímia, transcripció de la parla, literatura popular, símbols, etc.

L'OPTIMISME COM A VIRTUT

Quan em van proposar la col·laboració en "Lo Pedrís" vaig creure que havia de declinar amablement la invitació. Com d'altres amics, em semblava molt més assenyat donar suport a la publicació de la revista que ja teníem que optar per la duplicitat. L'anomenada que tenim els vilaplananecs de ser inconstants en les nostres empreses i que les coses duren tan sols quatre dies, podria ben bé ser un dels efectes d'aquesta dispersió d'esforços. Per això la llarga supervivència de realitats com els Grup de Teatre i la Milla, que requereixen constància, i no pocs esforços, són dignes dels nostres millors elogis.

Un vol per les rodalies ens podria servir per a reflexionar. A Alforja, per exemple, encara tenen escoles i ja residència per a persones grans; a la Selva, no trigarán gaire a esdevenir un gran centre d'ensenyament i a tenir una moderna residència; a l'Aleixar encara tenen escoles i comencen a parlar d'una residència... A Vilaplana no tenim ni una cosa ni l'altra i potser hauríem de preguntar-nos si un dels principals motius no és el de la dispersió d'esforços. Per altra banda, sóc dels que han lamentat sempre la política de l'abstenció per sistema, tan àmpliament practicada en la nostra vila. Obrant, doncs, als dictats de la meua consciència - i jo, per les meves conviccions, crec que això s'ha de fer sempre - no em quedava cap altre remei que acceptar. Malgrat totes les meves temences, doncs, aquí em teniu. I des d'aquí us parlaré sempre que se'm convidi, i vosaltres vulgueu escoltar-me, i procuraré fer-ho amb el respecte que es mereixen totes les persones. Que també per les meves creences, són sempre sagrades. I procuraré escoltar a tots els qui vulguin parlar-me respectant les més elementals regles de convivència. Crec, doncs, que, malgrat tot, cal ser sempre optimistes; saber veure el costat positiu de les coses i pensar, com deia en Baden Powell, que fins i tot en les coses més dolentes hi trobarem sempre, com a mínim, un 5 % de bondat. I aquest optimisme fora ja, en principi, una mena d'esperança, si voleu, sense denominació d'origen, però esperança a fi de comptes.

El que no es pot pretendre és que la posició més intel·ligent i més ètica sigui la de quedar-se a casa per por d'equivocar-se. Ningú no s'haurà equivocat mai tant com el qui cregui que la inactivitat sigui un remei i oblidí que, ben mirat, en tot optimisme hi ha ja una bona proporció de virtut.

Jaume Mariné

EL CARRER DE LA FE

Si són molts els camins que van i vénen de l'home, també són molts els carrers que donen vida al món interior de la personalitat humana.

EL CARRER INTEL·LECTUAL
EL CARRER DE LA BONDAT
EL CARRER DE L'EGOISME
EL CARRER COMERCIAL
EL CARRER DE L'ART...

Hi ha individus que tenen també el CARRER DE LA FE, que és tan llarg com tota la vida de l'home. Comença amb la reflexió i acaba amb la responsabilitat.

Hi ha altres carrers que es diuen CARRER DE LA FE, però no ho són:

C/DE LA SUPERSTICIÓ: No comença amb la reflexió encara que a vegades acaba amb la responsabilitat. És un carrer molt vell i més aviat pobre. Ara bé, a cada pas hi ha una imatge sagrada.

C/DE LA HIPOCRESIA: No té ni reflexió ni responsabilitat. Hi ha grans façanes, les clavegueres estan ben amagades i els Sants Cristos molt ben il·luminats.

C/DEL COMPROMÍS: Té quelcom de reflexió però gens de responsabilitat. És el carrer dels forasters; s'hi compren i venen tota classe d'objectes religiosos.

C/DELS MISTICISMES: Hi ha molta reflexió i alguna responsabilitat. És un carrer que no passa, no té sortida i és bastant fosc, il·luminat tan sols per la llum esmorteïda de ciris que fumegen de tant en tant.

Hi ha molts altres carrers més o menys torts i misteriosos....

Tothom coneix els seus carrers i no està bé posar el rètol de CARRER DE LA FE a qualsevol carrer.

És necessari revisar el nom dels nostres carrers i treure'n els rètols falsos. No està bé viure enganyats o voler enganyar els del nostre voltant.

Sr. Rector

- Ferro
- Alumini
- Inox

Tel. 977 31 80 97
75 68 93
670 45 59 04

PENSAMENTS

Fora al terrat, mirant la Mussara, veig el poble dels meus avantpassats.

Ha estat sempre un poble actiu, contradictori a voltes i ple de murmuris quotidians.

Tant homes com dones es troben pel carrer i enceten una conversa que pot durar una bona estona, segons l'època de l'any o la pressa dels interlocutors.

M'estimo aquest poble i la seva gent, tot i que sempre hi ha moments que podries dir-ne de grosses. Però el

mateix passa a les nostres cases, amb els pares, els fills, els avis...

Les arrels són importants, et fan aferrar-te a la terra on altres van lluitar perquè ara siguem aquí.

Vull participar d'aquesta nova etapa del meu poble, posant el meu granet de sorra i provocant un somriure, si més no en llegir aquestes lletres.

Seria bo poder aixecar-nos cada matí i estar orgullosos de nosaltres mateixos i del poble que anem creant dia a dia per als nostres fills.

Rosa

Aquest apartat voldria ser una mirada històrica del nostre poble. Per aquest motiu, si teniu alguna fotografia d'interès històric, us demanem que us poseu en contacte amb qualsevol membre de la revista.

fototeca

1a fila per la dreta: Montserrat Mestre, Pilar Huguet, Emília Ferré, Joaquima Aymamí, Teresa Cabré, Pilar Mestre, Maria Anguera, Joaquima Baiget, Maria Salvat, Irene Simó, Adela Huguet.

2a fila per la dreta: Maria Cabré, Blanca Salvat, M. Dolors Cabré, Matilde Bigorra, Josefina Casanovas, Maria Mestre, Pepita Bigorra, Mercè Simó, M. Adela Cabré, Angelina Mestre, Adela Juanpere, Maria Aixalà, Josefina Huguet.

3a fila per la dreta: Pep Guillermo, Mariana Salvat, Maria Huguet Mestre, Concepció Mariné, Núria Medizàba, Magdalena Vall, Margarita Munté, Maria Espasa, Maria Mariné, Sebastiana Espasa.

Assegudes: M. Carme Mestre, Pepita Aixalà i Maria Aixalà.

VILAPLANA

MANIFEST

Cinc anys després de la celebració de la Conferència Internacional de la Dona (Pequín, 1995), la major part dels compromisos adquirits aleshores pels governs i els organismes internacionals resten enguany incomplets. Les bones intencions han quedat només en això: intencions.

Tot i ser més de la meitat de la població mundial i de realitzar els dos terços del treball (remunerat i no remunerat, en total), avui les dones suposen el 70% de la població pobre del món. Per tant, més que una feminització de la pobresa, s'arriba a una absoluta pauperització de les dones.

Els programes d'ajust, dissenyats pels grans organismes internacionals com ara el Banc Mundial, el Fons Monetari Internacional i els diferents bancs regionals, són aplicats sense remei pels governs. Els resultats són desastrosos per a totes les societats, en especial per als membres més desvalguts, majoritàriament dones.

La successió de crisis econòmiques, en aquells països i zones del món amb grans problemes periòdics o permanents, llença a la misèria milions de dones, mentre aguditza una injusta distribució de la riquesa, que margina encara més les treballadores, que només reben un 10% de l'ingrés total mundial.

La "globalització" s'ha convertit en un procés accelerat de concentració capitalista que, sota les ordenades de mercat lliure, privatitzacions, desmantellament del que és públic, fusions empresarials, etc., està creant un món en crisi, més desigual, en el qual les disparitats econòmiques i socials són majors entre països i també entre dones i homes.

El desenvolupament de les noves tecnologies de comunicació converteix la informació en una forma de poder i crea una nova elit al món. En canvi, les dones pateixen

carències educatives molt greus: a algunes regions del món (com l'Àfrica subsahariana) l'analfabetisme afecta més del 80% de les dones.

A més a més persisteixen encara formes de violència que tenen per objecte les dones. En cada conflicte bèl·lic les dones es converteixen en objectiu prioritari de les estratègies de terror: víctimes dels enfrontaments, dones violades massivament, exiliades, refugiades...

Als països més desenvolupats, encara que la situació de les treballadores és substancialment millor que en els països més pobres, en els darrers anys s'està produint una involució en matèria d'igualtat.

A tot Europa, les treballadores són les primeres afectades per l'atur, la precarització de les condicions laborals, les formes de treball en precari, l'explotació, les pèrdues de protecció social...

Un grup emergent a Europa és el de les dones emigrants. El rol de la dona ha canviat en el conjunt de la immigració, del desplaçament de tipus familiar s'ha passat a una migració laboral en què la dona es veu doblement discriminada: com a dona i com a immigrant.

En la major part dels països europeus la participació política de les dones és molt limitada. Com a tendència les dones ocupen menys del 15% dels escons en els parlaments nacionals.

A Espanya, la situació de les dones es caracteritza per la desigualtat econòmica i la discriminació en el mercat laboral, menor i pitjor protecció social, adjudicació quasi bé exclusiva de les responsabilitats familiars, riscos vers la salut, violència, maltractaments, pobresa...

Per a les dones espanyoles la maternitat continua essent un obstacle per al seu desenvolupament professional que, en determinades ocasions, les enfronta a l'elecció entre ser mare o treballadora. La conciliació de la vida laboral i familiar està

limitada per la manca de repartiment de les responsabilitats domèstiques, per les insuficiències legislatives i per les condicions laborals.

La Marxa Mundial de les Dones Contra la Pobresa i la Violència, es duu a terme des del 8 de març fins al 17 d'octubre, i té per lema: "2000 bones raons per a marxar" i els seus objectius són:

- Denunciar el capitalisme neoliberal

- Denunciar el patriarcat

- Assolir que els governs, els responsables econòmics i polítics internacionals i la societat civil portin a terme i donin suport als canvis estructurals indispensables

- Promoure un ampli moviment de solidaritat entre els grups de dones de base

- Fomentar una gestió responsable dels recursos del planeta

- Plantejar les reivindicacions i les solucions alternatives comunes elaborades pels moviments de dones de tot el món vers la pobresa i la violència

Les noves formes de resistència, reivindicació, denúncia i lluita que s'estan gestant arreu, en les quals les dones volem tenir-hi un espai destacat, confluiran en un gran moviment mundial. El que succeí a la Cimera de l'Organització Mundial del Comerç a Seattle, quan l'acció coordinada d'un gran nombre de col·lectius socials i sindicals paralitzà la presa de decisions contràries al conjunt de la societat, suposa un bon precedent de la força que pot prendre un moviment d'aquest caire.

- ALIMENTS NATURALS I DE RÈGIM
- HERBORISTERIA
- CONSULTA NATURISTA

DIETÈTICA CABRÉ

C/ Jurats, 19 - 43205 REUS
Tel. 977 31 52 55

LA PILOTA HA DEIXAT DE RODAR, DE MOMENT, PEL «BOSC DE L'OLLA»

De totes les activitats col·lectives lúdiques i culturals, que gairebé sempre han tingut una bona acollida i una llarga tradició a Vilaplana, el «Futbol» n'és, sens dubte, una mostra ben destacada. I si no ho creieu així, pregunteu als nostres avis que, ara fa una pila d'anys, tanta il·lusió i ganes van posar fent el primer camp de futbol per poder jugar-hi:

«Vilaplana ha estat sempre un poble obert als corrents del modernisme. Ja feia molts mesos que el jovent, amb pics i vagonetes, treballava, al peu dels «Pinets», el lloc que havia d'ésser el camp gran de futbol. Van fer una vorada de canyes perquè la pilota no anés al riu, compraren sabates, mitges i jerseis ratllats, les noies brodaven escuts i es va concertar, per la festa major, el partit inaugural. Hi va acudir expectant, tot el poble.»¹

Tanmateix, ha plogut molt i han rodat moltes pilotes des de llavors. La temporada 1999-2000 no passarà a la història. El nostre equip, «Unió Esportiva Vilaplana», va aturar, malauradament, la pilota, no en aquell mític camp dels «Pinets», sinó en el «Bosc de l'Olla», retirant-se de la competició en la categoria de tercera regional. Ha deixat, doncs, un vuit

esportiu important per a futures generacions de futbolistes del nostre poble, que penso que actualment serà força difícil de tornar a omplir.

Aquest no és el moment més adient per posar el dit a la llaga i buscar quines són les causes i les possibles conseqüències de la descomposició de la UE Vilaplana, ja que tindrem molt de temps, potser massa, per reflexionar sobre la desfeta i intentar aportar solucions.

Tot el contrari, penso que tot just ara que comença a caminar aquest nounat anomenat «Lo Pedrís», és l'hora de retre homenatge a totes aquelles persones que des de principis de segle han conformat l'espectre del futbol vilaplanenc: presidents, tresorers, entrenadors, ajudants, jugadors, massatgistes, afecionats, etc. I també de deixar cons-

tància i de reconèixer, des d'aquestes pàgines, la dificultat i el mèrit que significa, en un poblet petit com el nostre, dur a terme, per part de les diverses juntes gestores la coordinació i posada a punt de les diverses generacions de futbolistes vilaplanencs; juntes formades, des dels inicis fins als nostres dies, per: Oleguer

Aixalà, Anton Rabassa, Siscu Aixalà (Potecari), Siscu Mariné (Sastre), Ferran Llauredó, Luís López, Jordi Mateu, Joan Serra, Eloi Juanpere, Tià Anguera ... (perdoneu els que us sentiu oblidats, ja hi entrarem més a fons més endavant).

Però si, avui per avui, aquesta tasca voluntariosa i desinteressada l'hem d'agrair a algú de forma especial és, sens dubte, a la Teresa LLauradó i a l'Artur Àvila, que amb la seva il·lusió i el seu treball constant han fet possible que a Vilaplana tinguéssim futbol, de forma continuada, durant més de deu anys.

A tots ells, moltes gràcies. Tot esperant que, ben aviat, la pilota torni a rodar pel «Bosc de l'Olla». Ho devem als nostres avis, pares i fills.

**Josep M. Garcia (Pitxi),
exjugador de la UE Vilaplana**

1. Oleguer Huguet, *A mig camí de la muntanya* (dins *Miscel·lània Muntanyenca*), Reus, 1958, p. 120-121.

JOSEP Mª MARINÉ
MIRALLES
ALFORJA **EXCAVACIONS I TRANSPORTS**

Av. Catalunya, 5 3r 1a

Tel. 977 816 489 Mòbil 610 282 029

43365 ALFORJA

HAN DE PASSAR VINT DIES

Quan el vent de tardor comença a esplomissar els avellaners, les olives s'acaben d'arrodonar i el cel s'esborrona per deixar anar algun xàfec, el bosc veu despertar uns éssers misteriosos, que més enllà de deixar-se veure ens concedeixen l'honor de l'admiració. Quan l'aigua travessa les capçades dels arbres, regalima cap a la pinassa i s'escola cap al terra, tot canvia de color: les fulles del pi roig es fan més maragdes i l'escorça del pi blanc es fa més platejada. Diuen els que hi entenen que potser aleshores es comencen a despertar els rovellons, les estirades xarxes amagades sota el sòl busquen el lloc on transformar-se i fer-se visibles. Però han de passar uns quants dies, vint segons els entesos, i no ha de bufar cap vent que els pugui assecar i barrar el pas. No hi ha d'haver tampoc cap buscador primerenc que els esbarriï la creixença, potser omplim el cistell si som pacients i escoltem com es fan evidents animats pel soroll de la humitat que els fa fàcil la sortida. I diuen els que hi entenen que si volem tornar a trobar-ne, el nostre pas pel bosc també ha

de ser silenciós, i tot ha de quedar com si no hi haguesses passejat ningú. Quan les primeres pluges de la tardor desporten la natura endormiscada de l'estiu, passen vint dies, i a les serres de la Mus-sara hi ha una mena de febre per anar a buscar rovellons.

Fa un parell d'anys, a Vilaplana, aquesta afició vol transformar-se humilment en alguna cosa compartida i intenta buscar totes les possibles manifestacions del món boletaire. S'han repetit dos anys el concurs de cuina i l'exposició. Experts cuiners i cuineres han tingut cura de fer servir tota classe de rovellons en plats plens d'imaginació i sabor. Igualment, després d'alguna excursió pels *Garrigots*, el *Coster* o cap al *Mas de l'Anguera* s'han pogut fer mostres de bolets on també hi ha participat gent que n'ha trobat pel tros o en altres llocs. Hem reïncidit en xerrades sobre el tema: botànics de la UAB, el llicenciat en farmàcia Joan Lluís Rom i la curiosa demostració als fogons del cuiner osonenc Isaac Gelabert.

Aquest any s'hi ha afegit el concurs literari amb temàtica boletaire obert a totes les edats. Esperem fer també el concurs de cuina, la mostra, alguna xerrada i algun vídeo, tot proposat per als dies 27, 28 i 29 d'octubre amb el suport explícit de l'Ajuntament de Vilaplana i de tots aquells a qui agradin aquests éssers misteriosos que s'escampen pel bosc després de passar vint dies després de ploure.

Neus Sánchez Robert

D. Virgili

pintura decorativa

Àlvar
Juanpere
Olivé

Sant Tomàs, 60 - Tel. 977 34 29 85
43201 **REUS**
Plaça de les Províncies, 1
43840 **SALOU**

I Concurs de narració breu *Fungus papyri*

... Bases del concurs

1. El concurs es divideix en quatre categories per edats: fins a 8 anys; de 8 a 12 anys; de 12 a 16 anys; i més grans de 16 anys.
2. Els treballs hauran de ser en prosa, inèdits, escrits en català i de temàtica relacionada amb el món dels bolets.
3. Els treballs tindran una extensió mínima d'un foli i un màxim de sis.
4. Els treballs s'hauran d'escriure a màquina o ordinador, a doble espai i per una sola cara.
5. Es presentaran tres còpies de cada obra signades amb un pseudònim escollit per l'autor, i caldrà que hi consti la categoria a la qual es presenta. Igualment, i per tal d'identificar l'autor del treball, s'hi adjuntarà un sobre tancat. A la part de fora del sobre s'hi escriurà el pseudònim i la categoria; a l'interior s'inclourà un full amb les dades personals de l'autor: nom, cognoms, adreça i un telèfon de contacte.

6. Els treballs s'adreçaran per correu a:

**I concurs literari de narració breu
Fungus papyri
pl/ Pau Casals, 2
43380 VILAPLANA**

7. La data màxima d'admissió dels treballs serà el dia 6 d'octubre de 2000.
8. El jurat estarà format per persones vinculades al món de les lletres; tindrà facultat per interpretar les actuals bases i el seu veredicté serà inapel·lable.
9. El veredicté del jurat es farà públic el dia 29 d'octubre de 2000, en un acte inclòs en les III Diades del Bolet a Vilaplana.
10. Hi haurà un premi per categoria. Tots els autors rebran un diploma de participació.
11. L'organització es reserva el dret de publicar els treballs.
12. La presentació d'originals a concurs suposa l'acceptació d'aquestes bases.

... Composició del jurat.

Sebastià Anguera Martorell; Vilaplana, 1965. Llicenciat en Filologia Catalana per la Universitat Rovira i Virgili. Estudiós i coneixedor de la llengua del Camp de Tarragona.

Josep M. Garcia Abelló; Vilaplana, 1960. Llicenciat en Filologia Hispànica per la Universitat Rovira i Virgili. Ha publicat el conte "La violeta i el pont de cotó fluix" a la revista *Salina* (núm.10, URV). Especialitzat en literatura, actualment cursa 2n curs de Doctorat.

Rosa Pagès; Reus, 1967. Llicenciada en Filologia Catalana per la Universitat Rovira i Virgili. El 1985 inicia la seva carrera literària amb la publicació, juntament amb Francesc Vidal a l'apartat gràfic, del llibre d'autor *Kohai*. Entre d'altres, és autora del recull de contes *Els camins de l'aigua* (El Mèdol, 1990); i de la novel·la *Binomis* (La Gent del Llamp, 1995). La seva darrera publicació és *Llibre de Plagis* (Arola Editors, 1999). Actualment, és professora a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC).

SOLUCIONS (Per a mirar només en cas de molta necessitat)

MOTS ENCREUATS:

HORIZONTALS: 1-BAIX/VESTES 2-AGRARIA/EMA 3-TIRI/IR 4-AVU/RAXNORG 5-ACAMPATS 6-IX/LI/TON 7-TIA/CASAR 8-PASSEN/NATA 9-TU/AOG/EN 10-OS/EP/SEILE 11-CAMPANILLES

VERTICALS: 1-BATA/ITPMOC 2-AGIVAXIA/SA 3-IRRUC/AST 4-XAI/AS/SUEP 5-RM/CE/PA 6-VILAPLANA 7-EA/XAIS/OSI 8-TNT/ANGEL 9-TE/OSTRA/IL 10-EMIR/TELE 11-SARGANTANES

LA RESCA

PINTA

Vols
Bakel
Vatino

AMB COLOR GROC | AMB COLOR GRIS
SOL - POLEN DE | EL FUM - LAXEMEN

LES FLORS - TIMBRE

AMB COLOR VERMELL

- TEULADA DE LA CASA

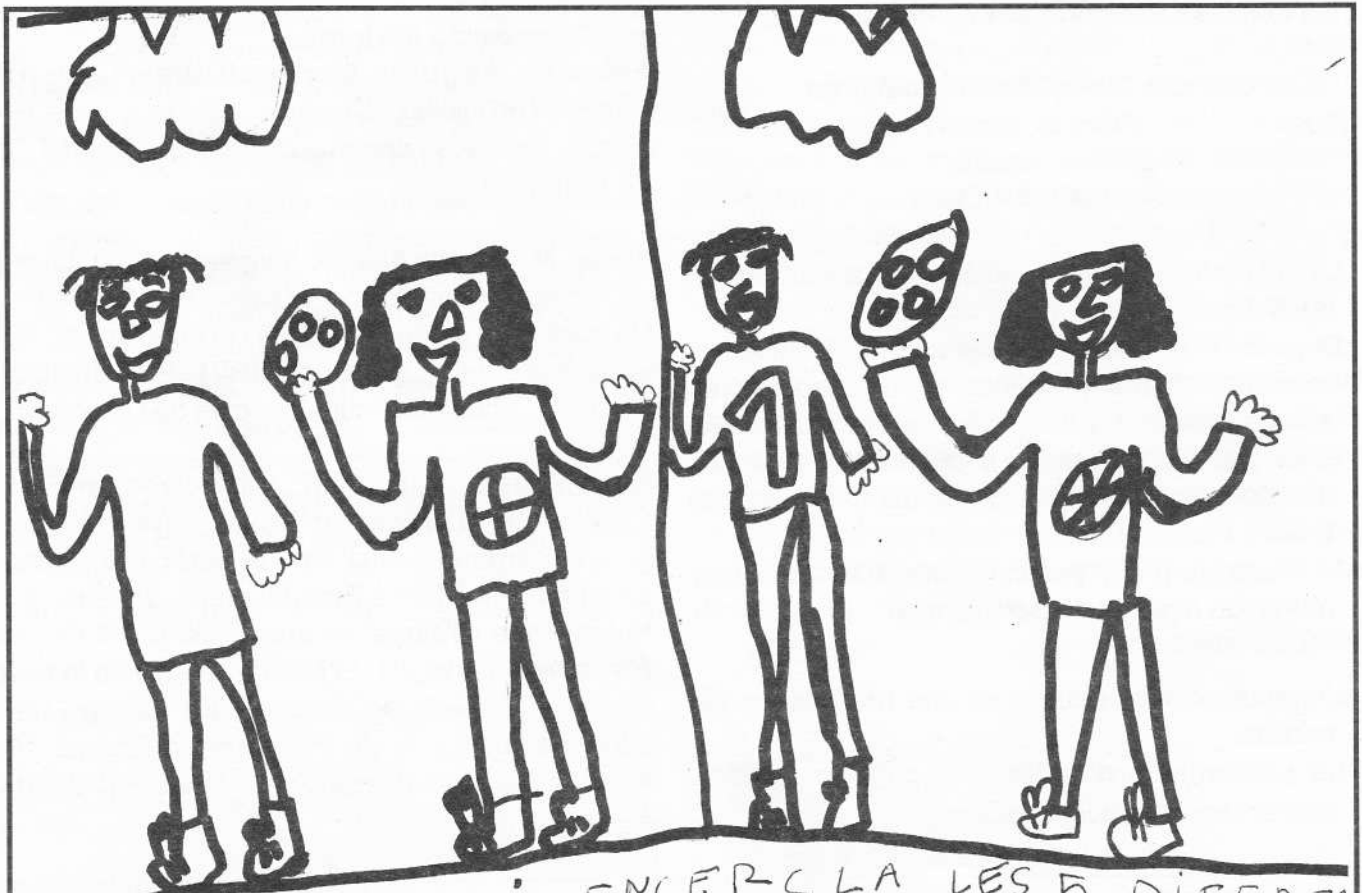
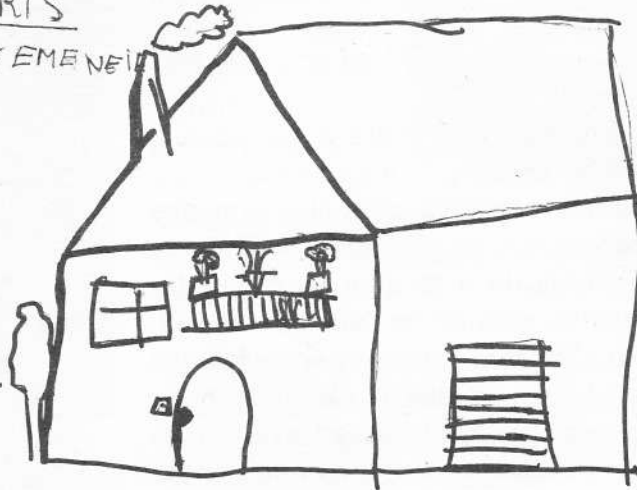
PETALS DE LES FLORS

AMB COLOR VERD

ELS ARBRES - LES TIGES -
GESPA.

AMB COLOR MARRO

LES TORRETES I TRONCS - PORTA.

Murina

BUSCA I ENCERCLA LES 5 DIFERENTS
QUE TROVARAS EN AQUEST DIBUIX.

Sopa de Lletres

E	T	H	A	I	B	E	A	T	R	A	M
T	D	I	A	D	R	I	A	R	S	M	I
L	A	G	X	O	G	C	H	A	N	O	L
O	A	T	A	L	E	T	A	I	A	A	L
N	U	V	X	R	M	Z	R	L	B	C	U
U	D	E	P	F	M	G	I	U	T	R	S
R	T	U	O	W	A	X	A	J	O	A	N
B	Y	A	L	E	I	X	Z	S	H	L	A
I	B	U	C	S	L	A	I	N	A	S	S
S	Y	Y	N	E	B	U	R	C	S	A	S

Busca en aquesta SOPA DE LLETRES
13 noms de nens de Vilaplana que van
anar de Colònies a Vilanova de Prades.

Julia Ferrer

LES COLÒNIES

Estiu 2000

El més i menas de Vilaplana em anar de
colònies a Vilanova de Prades. Eren vint-i-cinc menas
i menas i nou monitars.

Els monitars van fer veure que eren una
agència de viatges que es deia: Algèria Tour. L'agèn-
cia feia veure que convidava a diferents països del
món: el món europeu, el món xinès, el món egipci
i món africà. El món europeu per fer una sor-
presa ens va donar una llibreta per escriure les co-
ses que veiem. Els monitars cada nit ens donaven un full
amb les activitats que faríem: set excursions, cançons,
jocs com ara jocs de pistes a la nit, jocs lliures,
jocs que havíem de jugar dins del poble i també
anar a banyar a la piscina.

Cada país durant cada nit ens feia fer una
cosa diferent. La Terra africana ens va demanar
que fèssim un collar i també un ball en represen-
tació de cada país al que viatjàvem. El meu grup
ens va tocar fer d'egipcis.

Tot en ho vam passar molt bé, i ens agraïa
tornar-hi l'any que ve.

Bruno Anguera Garcia

Q u i n i v a n s e r e l s p r i m e r s q u e
v a n v e u r e e l m a r ?

Q u i t ' e s t i m e s m é s , s e t f o r a t s a l
c a p o u n e i x a m d' a b e l l e s a l c u l ?
(m o r t d' a b e l l e s)

Q u i n i v a n s e r e l s p r i m e r s q u e
v a n v e u r e e l m a r ?
(m o r t d' a b e l l e s)

Adria Alonso i Subat

històries verdaderes

L'ESQUELET DEL BOSC DE L'OLLA (1)

Expliquen els nostres avis que no fa més de 150 anys, i només en les nits de lluna plena dels mesos de juliol o agost, errava perdut entre marges i parades del que ara és el Bosc de l'Olla un esquelet de veritat, d'ossos blancs i rosegats.

Altres veus que hem pogut recopilar, contenen que des del poble estant se'n podien sentir els passos perduts en llargues caminades entre les botges i altra vegetació.

Per estrany que pugui semblar, totes les llengües afirmen i s'apressen a concretar que aquella massa de calç caminant, tot i irreconeixible per l'evident falta de carn, vestidura i fesomia, havia estat en el seu temps l'estructura òssia d'un personatge prou conegut a tota la comarca: l'*Isidro Fraguerau* (més conegut pel renom d'*Isidro Tomacó*, apel·latiu emprat en aquells temps per anomenar tots els bandits). La història conta que, ferit per l'autoritat que venia encerclant-lo des de feia molts mesos, va caure mort per aquella contrada.

Pel que fa al nostre estudi, hem comprovat als arxius judicials de Reus la certesa de la informació, que afirma que precisament allí va ser on es va trobar la que havia estat la seva arma, robada a un famós comercial d'aiguardents a Reus uns mesos abans dels fets de referència, i que tants delictes de sang se li atribuïen. Però no és menys cert que tampoc hem pogut localitzar cap indici que la mort es produís precisament allí, tot i que a l'esmentat personatge sovint se li han carregat tot un seguit d'excessos i malifetes, fruit de la seva tan coneguda activitat bandolera i de pirateria de camins i muntanyes per les nostres terres.

Aquesta història no acaba aquí, sinó que continua amb el fet que ningú no ha pogut veure mai l'esquelet caminador, tot i que tothom sap d'algú que l'havia vist en alguna ocasió.

Creiem oportú de destacar, com a constatació molt més rellevant que l'anterior, que no passa el mateix amb el seguit de sorolls que acompanyaven les visions esmentades: "*els ossos, fregant els uns amb els altres, provocaven uns grinyols esfereïdors*", afirma el clamor popular. Precisament això ha estat el que ha fet que la llegenda de l'esquelet creixés i es fes tan coneguda actualment, ja que sí que s'han comptabilitzat molts més casos de gent que afirmava haver-lo sentit en alguna ocasió amb les seves pròpies i espantades orelles.

Però el fonament de la versemblança i els criteris de realitat dels nostres estudis ens han dut cap a una altra visió de la llegenda de l'esquelet del Bosc de l'Olla. Així, el verdader motiu dels fets als quals estem fent menció, i que han estat el fruit de les nostres investigacions, ens fan decantar per l'opinió més generalitzada que sobre aquests tipus de casos s'ha pres més habitualment:

Sembla que la partida a la qual pertany la zona localitzada com a objectiu de l'estudi, abans d'esdevenir l'actual zona lúdica i d'esbarjo, poblada de pins blancs i que actualment alberga l'estadi municipal, havia estat un camp destinat al cultiu d'algun cereal propi del moment. Va ser aleshores que vam intuir definitivament els primers trets explicatius que podrien ser l'origen d'aquells misteriosos sorolls, grinyols i esgarips que es narren a la llegenda. Arribats a aquest punt del nostre treball, vam creure oportú d'endegar un minu-

ciós treball de recerca orientat a l'estudi dels aparells emprats en el cultiu de cereal de l'època, així com dels cicles corresponents a la sembra-sega-llaurada. Aleshores, si tenim en compte que en el moment de la sega (dominat per la xafogor i les altes temperatures del sol dels mesos de més calor) els pagesos podien emparar-se amb la llum de la lluna plena per tal de treballar més confortablement de nit (tot aprofitant la fresca que acompanya l'ocàs diari del sol), amb quasi total seguretat podem concloure que el pagès que cultivava aquelles terres procedís a segar de nit (molt possiblement d'amagat, amb l'objectiu de fer alguna lluna a la dona i disposar d'algun diner per a les seves despeses més estimulants o extraordinàries).

No és menys probable, però, que la realitat sigui una altra:

Doncs, tot i que la proximitat de l'ancestral cementiri municipal del poble de Vilaplana (construït sobre un antic assentament celtíber, que presumptament hauria estat destinat a la immolació i sacrifici d'éssers humans als déus) ens podria fer pensar que aquest cas podria ser un més dels catalogats com de "morts vivents" o de "zombies", en realitat les darreres psicofonies realitzades pels voltants del Bosc de l'Olla, ens han mostrat l'existència d'entitats emissores de grans fonts d'energia protoplasmàtica sublimats en forma de sorolls en l'*Espectre Sonor de Mufford*, molt semblants als descrits a la història, a més d'una veu angoixada, molt clara, que clamava tot demanant que la deslliuressin de la pena que li havia tocat patir amb un crit sangonós: "*ajudeu aquesta ànima desgraciada a descansar en pau*".

Josep Mestre

- CONSTRUCCIÓ DE PISCINES
- MANTENIMENT
- PRODUCTES QUÍMICS
- REGS DE JARDÍ I FONTS
- FONTS

LA SOLUCIÓ PER A LA SEVA PISCINA

Recobrint amb **LINER**

- Solució definitiva al problema de les juntes
- Rehabilitació de piscines i basses d'esbarjo
- Decoració de piscines al seu gust
- Piscines de grans dimensions
- Amb garantia fins a 10 anys

Av. Europa, s/n • Pol. Ind. Constantí
Tel. 977 29 65 12 - Fax 977 29 65 94
43120 CONSTANTÍ / e-mail: aiguanet@interbook.net

Aquest any...

250 ANYS DE LA MORT DE JOHANN SEBASTIAN BACH

El món de la música celebra aquest any els 250 anys de la mort de Johann Sebastian Bach.

Va néixer el 1685 a Eisenach i va morir l'any 1750 a Leipzig. Fou un músic de gran fecunditat, va escriure més de dues mil obres, majoritàriament religioses: les Passions segons Sant Joan, Sant Mateu i Sant Marc, una Missa i els Oratoris, peces dedicades a les principals festes religioses de l'any litúrgic.

L'orgue era el seu instrument preferit. Als divuit anys ja esdevingué organista de l'església de Weimar; ell deia que amb la música expressava el seu sentiment religiós. En el seu llit de mort encara dictà una coral que va titular "Compareixo davant el teu tron".

Bach ha sigut anomenat el "Pare de la música".

A CATALUNYA EL 2000 ÉS L'ANY DE LA TENORA

A Catalunya s'ha proclamat l'any 2000 "Any de la Tenora", perquè s'han complert cent-cinquanta anys de la incorporació de la tenora a la música catalana com a instrument de la cobla. El dia 6 de febrer a l'Auditori de Barcelona es va celebrar la Gran Gala com a començament de l'Any de la Tenora; com a final espectacular van actuar 150 tenores, una per cada any de la celebració.

Els esdeveniments per adherir-se a la celebració han estat molts: a València, el dia 6 de maig, es va promoure la participació de la cobla Reus Jove i un conjunt de 14 tenores. El 13 de maig a Figueres s'obrí una exposició de la tenora, recordant al mateix temps els 125 anys de la mort de Pep Ventura, un dels principals impulsors de la incorporació de la tenora a la cobla. Un acte d'homenatge a la tenora celebrat a Perpinyà i molts altres actes, més de 400, arreu del país.

la nostra cuina

PURÉ AL FORN

Ingredients per a quatre persones:

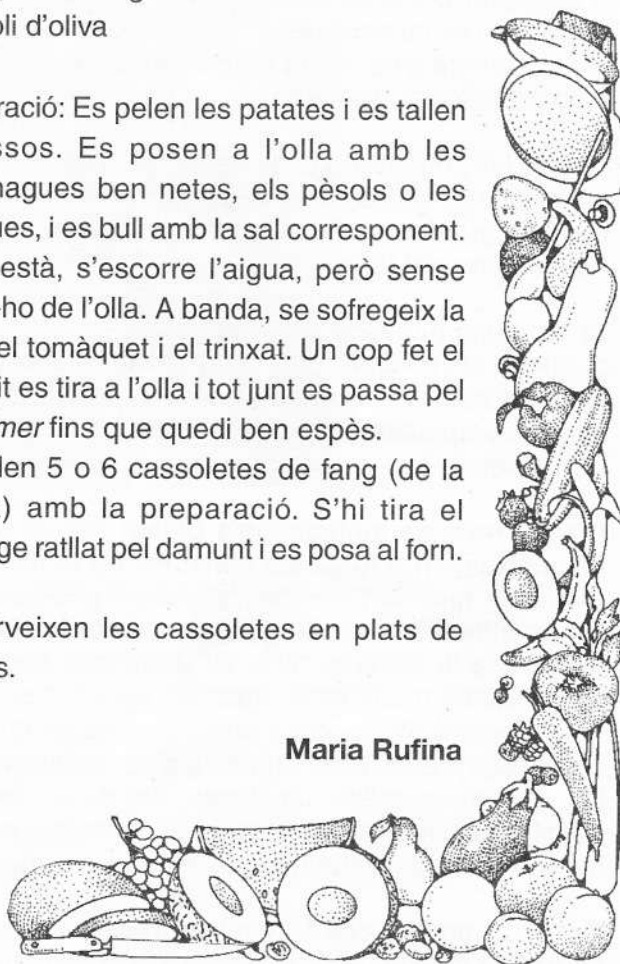
- 1kg de patates
- 1/4 de pastanaga
- 1/4 de pèsol o bajoca
- 1 ceba mitjana
- 2 tomàquets
- 1/4 de trinxat de porc
- 100 g de formatge ratllat
- Sal i oli d'oliva

Preparació: Es pelen les patates i es tallen a trossos. Es posen a l'olla amb les pastanagues ben netes, els pèsols o les bajoques, i es bull amb la sal corresponent. Quan està, s'escorre l'aigua, però sense treure-ho de l'olla. A banda, se sofregeix la ceba, el tomàquet i el trinxat. Un cop fet el sofregit es tira a l'olla i tot junt es passa pel *minipimer* fins que quedi ben espès.

S'omplen 5 o 6 cassoles de fang (de la crema) amb la preparació. S'hi tira el formatge ratllat pel damunt i es posa al forn.

Se serveixen les cassoles en plats de postres.

Maria Rufina

- MOQUETAS
- PINTURAS
- ESMALTES
- BARNICES
- COLAS
- PAPELES PINTADOS
- BROCHERIA

Comercial ROSAN

Pedreria del Coubí, 5
Tel. 977 / 31 71 54
43206 REUS

racó per a la meteorologia

Des de fa un temps la meteorologia ha passat a ser un aspecte important per a les persones. Segurament, els meteoròlegs a través de la ràdio, la televisió, els diaris... han ajudat a sensibilitzar-nos-hi. El temps que ha fet i que farà és tertúlia en molts llocs i amb objectius ben diferents.

La temperatura (termòmetre), la humitat atmosfèrica (higròmetre), la pressió atmosfèrica (baròmetre), la pluja (pluviòmetre), la direcció del vent (penell) i la velocitat del vent (anemòmetre) són els factors més importants a l'hora d'establir les previsions, i els aparells (en parèntesi) registren totes aquestes dades.

A Vilaplana, poble agrícola (malgrat els nostres polítics nacionals i estrangers, i les seves polítiques dels darrers anys) sempre s'ha viscut la meteorologia relacionada amb les tasques del camp.

Una de les primeres feines que fan els nostres pagesos en despertar-se és mirar el cel per comprovar si allò que han programat de fer abans és possible realitzar-ho en funció del temps.

Hi ha molts pagesos que, fent servir la meteorologia popular i els consells que han passat de pares a fills, poden arribar a fer previsions sense necessitat de fer servir els aparells que la tecnologia ha donat en els últims anys.

Aquest racó de meteorologia pretén ser un acte de reconeixement a totes les persones de la història de Vilaplana que han fet observacions i anotacions del temps atmosfèric (molta gent gran recorda el Carlets "Picon", a la barana de la Riba, mirant cap al cel, preguntant-li: "Quin temps farà?").

Tanmateix pretén, amb l'aparició d'aquesta nova revista, ser una recollida de dades que es produeixin a Vilaplana. Així en cada número de la revista es publicaran les dades meteorològiques més importants.

També és un racó obert a qualsevol persona que vulgui fer arribar alguna dada, observació, consell, predicció, història, dita... relacionada amb el temps.

En aquest primer número, i en homenatge al meu padrí, el Jaume "Virella", es publica les quantitats de pluges caigudes a Vilaplana, que pacientment (dia a dia) va anotar des de 1986 fins al 1996. A partir de 1997 va ser la mare, la Carmeta "Justa", qui recollia les dades i les anotava a la llibreta. Quan va morir el padrí (estiu de 1998), la mare va continuar la tasca.

***Quantitat de litres caiguts a Vilaplana des de 1986 a 1999:**

- 1986: 365 litres.
- 1987: 382 litres
- 1988: 467 litres
- 1989: 471 litres
- 1990: 421 litres
- 1991: 541 litres
- 1992: 800 litres
- 1993: 481 litres
- 1994: 870 litres? (1)
- 1995: 423 litres
- 1996: 745 litres
- 1997: 717 litres
- 1998: 530 litres
- 1999: 551 litres

Per tant, **la quantitat de pluja mitjana anual des de 1986 a 1999 (durant 14 anys) és de 554,57 litres.**

Aquestes dades poden variar tot depenent del pluviòmetre, de la zona on està ubicat i de la quantitat d'aigua caiguda el dia de l'aiguat de 1994. És per això que alguna persona del poble pot tenir altres quantitats enregistrades i del tot respectables.

A partir d'aquestes dades es pot fer un estudi per dies, estacions de l'any, etc. De tal manera que en el futur es podria publicar més detallat.

(1). No és fiable la quantitat d'aigua caiguda el 10 d'octubre de 1994, dia de l'aiguat. El meu padrí va anotar 400 litres.

Jaume Ferré

PASCAL PELLICÉ MARINÉ

Electricitat - calefacció

Carrer Major, 40
Tel. 977 81 53 28

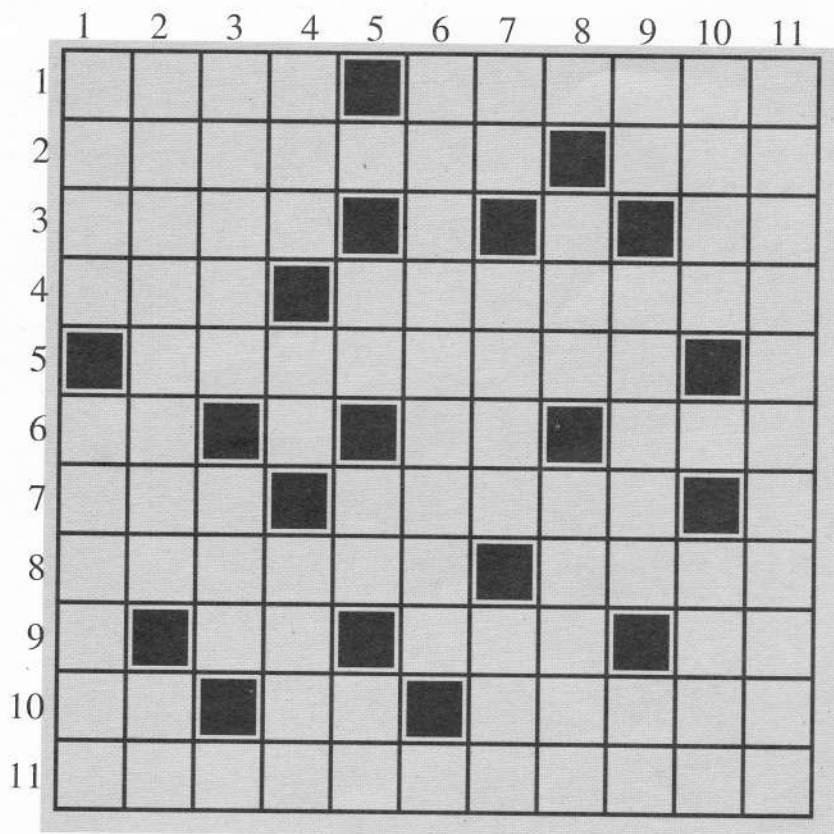
43380 VILAPLANA

AUTO ESCOLA

CATALUNYA

Pl. Pius XII, (Les Oques), 8 - Tel. 977 32 23 19 - REUS

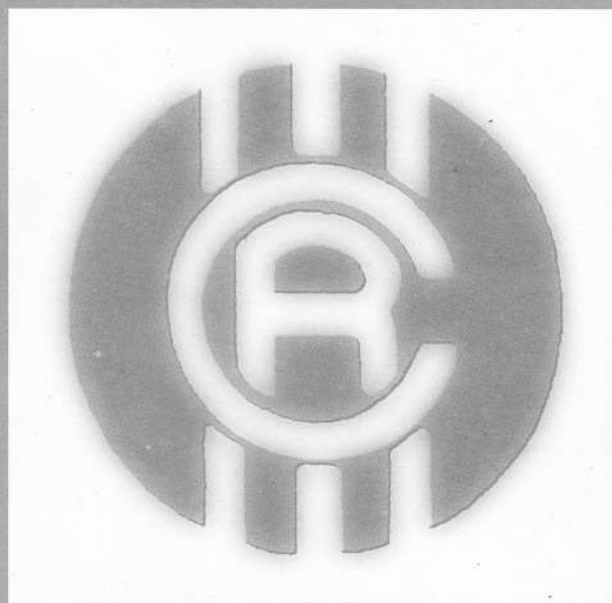
MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS: 1-Que no és alt/ Vestit tirant a còrvid que porten (alguns) el Divendres Sant a Vilaplana. 2-Ho és la Cambra dels pagesos/ Nom de lletra. 3-Llenci per la finestra/ Més enllà de l'Ebre, anar. 4- Al revés, raigs amb els quals n'hi ha que es posen com a gambes/Al revés, fer anar amunt i avall un nen. 5- Hi estan els que van a passar una nit a les Tosques. 6-Segons els romans, nou/ Nom xinès, que a Roma es diria cinquanta-u/ Així li diuen a l'Antoni. 7- N'hi ha alguna de bona i alguna de pesada/ Allò que et fa fer la de la paraula anterior quan et fa passar per l'església o el jutjat. 8-En llenguatge col.loquial, es neguen a fer una cosa (això de la paraula anterior, per exemple)/ Una cosa que et fots quan xoques. 9-Ni jo ni ell/ Al revés, platja de l'Índia on m'agradaria anar a passar el Nadal/ Preposició. 10-Animal/ Salutació molt vilaplanenca/ Al revés, nom bíblic. 11- Cingle que s'ha de suar per anar a la Mussara.

VERTICALS: 1-En argot vilaplanec, vestit típic dels musulmans/ Al revés, faci números. 2- Al revés i sense l'article, petit poble veí/ La seva. 3-Al revés i molt popularment, treballi (o pegui)/ Manera de menjar-se el pollastre. 4- Els de Barcelona li diuen així als bens/ El que va darrera de la manilla/ Al revés, parts del cos que suen molt. 5-Consonants/ Nom de lletra/ En fan a cal Fulentí. 6-Lloc fantàstic i meravellós (amb permís dels pobles veïns) 7- Vocals/ Els mateixos de Barcelona també els diuen corders/ Al revés, lletres que surten als rodets de fotos i que acostumen a ser 100. 8- El coyote sempre en feia servir per atacar el *correcaminos*/ Ésser (viu?) que habita al cel. 9- En prenen els anglesos/ En prenen els d'aquí quan van a fer una mariscada/ El mateix xinès d'abans, però al revés. 11- El que mana més als emirats/ *Caixa tonta*. 11- Rèptils que sempre prenen el sol mentre la població local plega avellanes.

Cooperativa Agrícola

Caixa Rural de Vilaplana

AJUNTAMENT
DE VILAPLANA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

DIPUTACIÓ DE
TARRAGONA

CONSELL COMARCAL
DEL BAIX CAMP